प्रदेश सभा

सुदूरपश्चिम प्रदेश

२०७८/०२/२४

आठौं अधिवेशन

(चौथो वैठक)

बाचन पत्र (रिडिङ्ग पेपर)

माननीय सदस्यहरु, **पिठासिन माननीय सभामुख अर्जुन बहादुर थापा**

यस सभाको आठौं अधिवेशनको चौथो बैठकको कारबाही प्रारम्भ हुन्छ ।

माननीय सदस्यहरु,

आर्थिक मामिला मन्त्री माननीय प्रकाश बहादुर शाहले आजै मिति २०७८।०२।२४ गतेको सभाको बैठकमा "प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७४ बमोजिम प्रस्तुत गरेको आ.व.२०७८।०७९ को पुर्व बजेट छलफलका लागि तयारी दस्तावेज माथिको कार्वाही प्रारम्भ हुन्छ ।

माननीय सदस्यहरु,

अब म, आर्थिक मामिला मन्त्री माननीय प्रकाश बहादुर शाहलाई आ.व.२०७८।०७९ को पूर्व बजेट छलफलका लागि तयार पारिएको दस्तावेज माथि सभामा छलफल गरियोस् भनी सुदूरपश्चिम प्रदेशको प्रदेश सभा नियमावली, २०७४ को नियम १३३ को उपनियम (२) बमोजिम प्रस्ताव प्रस्तुत गर्न अनुमति दिन्छु ।

माननीय सदस्यहरु,

अब म, आर्थिक मामिला मन्त्री माननीय प्रकाश बहादुर शाहले प्रस्तुत गरेको प्रस्तावलाई निर्णयार्थ प्रस्तुत गर्दछु । प्रस्तावको पक्षमा हुने माननीय सदस्यहरुले “हुन्छ” भन्नुहोला र प्रस्तावको विपक्षमा हुने माननीय सदस्यहरुले “हुन्न” भन्नुहोला ।

प्रस्तावको पक्षमा हुने माननीय सदस्यहरु “हुन्छ” भन्नुहोस्

(“हुन्छ” भनेपछि)

प्रस्तावको विपक्षमा हुने माननीय सदस्यहरु “हुन्न” भन्नुहोस्

(“हुन्न” भनेपछि)

"हुन्न" भन्ने आवाज सुनिएन तसर्थ आ.व.२०७८।०७९ को पूर्व बजेट छलफलका लागि तयार पारिएको दस्तावेज माथि सभामा छलफल गरियोस् भन्ने प्रस्ताव सर्वसम्मतिले स्वीकृत भएको घोषणा गर्दछु ।

माननीय सदस्यहरु,

अब, आ.व.२०७८।०७९ को पूर्व बजेट छलफलका लागि तयार पारिएको दस्तावेज माथिको छलफल प्रारम्भ हुन्छ ।

सर्वप्रथम माननीय हर्क बहादुर कुँवर लाई समय दिन्छु ।

माननीय सभामुख महोदय यो अधिवेशन महत्वपुर्ण अधिवेशन रहेको छ यो आठौं अधिवेशनको म शुभकामना दिन चाहान्छु र साथै यो अधिवेशनले पिछडिएका जनता र गरिबिको रेखामुनि रहेका आदरणीय जनता दाजुभाइ दिदिबहिनीहरु र हाम्रो जस्तो पिछडिएको ठाउको लागि यो अधिवेशनले यो बजेट अधिवेशन भएको कारणले यसले महत्वपुर्ण भुमिका निभावस र साथै यसले यो प्रदेशमा रहेका हामी ५३ जनाको एउटै स्वर जावस भन्ने शुभकामना पनि दिन चाहान्छु यो अधिवेशन महत्वपुर्ण रहेको छ र समस्या पनि हाम्रो अगाडि रहेको छ र हामीले यसलाई समाधान गर्नको लागि एक ढिक्का भएर अगाडि जानु अहिलेको अति आवश्यकता रहेको छ बाह्य रुपमा जे जति कुरा भए पनि आन्तरिक रुपमा हामी जब सम्म एकता भएर सहि किसिमले हामी यो प्रदेश अगाडि बढ्यो भने सुदुरपश्चिमका जनतालाई हामीले दिएका बाचा करिब करिब हाम्रो पनि अब ७५% हाम्रो अवधि ढल्किसकेको जस्तो छ तर हामीले बिगतका दिनहरुलाई पनि हामीले सम्झना गर्नुपर्छ र हामीले समिक्षा गर्नु पर्छ जब मानीस चाहे त्यो संस्था होस चाहे कुनै कामको पनि समिक्षा गर्न सकेन भने उसले आगामि दिनमा पनि अगाडि बढ्नको लागि बाटो पत्ता लगाउन सक्दैन त्यसैले सभामुख महोदय यो अधिवेशन सबैको मन जित्ने अधिवेशन लागि सरकारले काम गरोस भन्ने पनि शुभकामना दिन चाहान्छु जे जति अप्ठ्यारा परिस्थिति हरु हामीले पार गर्यौं जनताका आकांक्षा र बिचारहरु हामी प्रतिको माया र स्नेह एउटै सन्देश दिएको छ तिनिहरु प्रदेशमा गएर जनता निमुखा जनता र त्यहाका पिछडिएका गाउठाउका लागि तपाइहरु अगाडि जानुस त्यहि हाम्रो शुभकामना छ भनेर जनताले पठाएको हो आज हामी त्यो बाटोमा अगाडि जान सक्चौ कि सक्दैनौ सवाल यहाँनेर छ सभामुख महोदय आज हाम्रो अगाडि बिनियोजित बिधेएक २०७८/०७९ को कार्यक्रम आएको छ यो आफैमा महत्वपुर्ण छ त्यसैले म सरकारलाई धन्यवाद दिन चाहान्छु हामीले बिगतमा पनि यसता नीति ल्याएका थियौ अध्ययन गर्यौं छलफल गर्यौं कतिपय त्रुटिहरु भए त्यलाई हामीले सच्याउन सक्यौ कि सकेनौ त्यहानेर पनि एउटा सवाल खडा हुन्छ सभामुख महोदय अब आउने दिनमा यसका बुदामा लेखेको कुराहरु अशुद्ध भएकोले नीति तथा सिद्धान्त प्राथमिकताहरु हामीले कसरि जाने हामी माननीय ज्युहरुले आफ्ना जनताहरु प्रतिको उत्तरदायी दिन सक्छौ कि सक्दैनौ सवाल यहाँनेर हो भोलिका दिनमा कोहि मानननीय आउन सक्छन कोहि नआउन पनि सक्छन तर हामीले बसालेको रिति हामीले बसालेका समाजका कुरितिलाई हामीले हटाउन सक्यौ कि सकेनौ यो प्रदेशमा त्यसैले अहिलेको एकताको आवश्यकता हो त्यसैले म सबै माननीयहरुलाई अनुरोध गर्न चाहान्छु म अर्थ बिकास तथा स्रोत समिति हामीले बिगतमा पनि केहि सामान्य दिनको माध्यमबाट छलफल

गरेका थियौ यो कोरोना महामारीले अहिले बिश्वभरि हाम्रो प्रदेश पनि अछुतो छैन भयाभह स्थिति छ मान्छेहरु रोइरहेका छन कारोबार बन्द भेरहेका छन मानिसहरुलाई के खाउ के लाउ भन्ने अवस्था अगाडि सिर्जना भैरहेको छ हामी त्यसमा हाम्रो सरकार हामी प्रदेशका माननीय ले त्यसमा कस्तो भूमिका खेल्न सक्छौ अहिलेको जल्दोबल्दो समस्या कोरोना सम्बन्धी हामीले अगाडि बढ्नुपर्छ । पहिला मान्छेलाई बचाउ आफु पनि बचौ हाम्रा आदरणीय दाजुभाइ दिदिबहिनि सबैलाई हामीले वचाउनु पर्छ। यो कोरोनाको बारेमा सरकारले अति गम्भिर भएर यो ९ वटै जिल्लामा सरकारले अति गम्भिर भएर यो स्थापना गरोस मेरो शुभकामना छ मेरो साथ पनि छ र हामीले गर्ने निरन्तर अगाडि सरकारलाई सहयोग गर्न तयार रहेका छौ अहिले कलिलै मान्छेहरु खेल्ने मान्छेहरु बिहान ५ बजे मोबाईल खोल्यो भने सुन्न आउछ दुख लाग्छ हाम्रो जस्तो प्रदेश अति शुन्दर हिमाल पहाड तराइ ले बनेको एउटा नमुना चिडियासरह यो प्रदेश हो यो लाई हामीले नीतिमा ढालेर यो प्रदेशलाई हामी सक्यो भने मात्र हामी माननीय ५ बर्ष भएको साकार हुन सक्छ । यदि हामी जनता प्रति उत्तरदायी हुम सकेनौ भने हामीलाई जनताले प्रश्न गर्ने छन अहिले पनि गाउँ जाँदा प्रश्न उठिरहेका छन प्रदेश सरकारले काम गरेको छ हामी भन्दा तल नीति छन हाम्रा तल निकाय छैन त्यसैले पनि प्रचार गरेरको छ यो कुरा पनि जल्दो बल्दो समस्या रहेको छ यो कुरा पनि हामी आफ्ना निकाय पनि खडा गर्न सक्नु पर्छ जिल्ला सम्न्वय समितिका किताब बनाएर उल्लाई केहि जिम्मेवारी दिएर उलाई केहि मा समेत गर्ने पनि अहिलेको आवश्यकता रहेको छ त्यसैले अहिले सर्बप्रथम कोरोना मा हामीले भेण्टेलेशन र प्राविधिक ले गरेका सामानहरु खोजेर स्थापना गर्नु अहिलेको आवश्यकता हो हाम्रो यलाई हामी पहिलो नम्बरमा नीतिगत हिसाबले हामी अगाडि बढे कुन माननीय ले कति बजेट लियो अहिले यो बजारमा हेर्दा खेरि धेरै मान्छेहरु आयको देकिन्छ टेलेफोनको भरमा माननीयहरु मेरो कुलो त यस्तो भयो मेरो तटबन्धन यस्तो भयो हामी त्यलाई बिस्थापित गरेर अगाडि बढ्न सक्छौ कि सक्दैनौ सवाल यहाँनेर हो त्यसैले सरकारको पनि यसमा गम्भिरता पुर्बक यसमा सरकार परिबर्तन भएको छ महत्वपुर्ण मन्त्रीहरु यसमा सहभागी हुनुहुन्छ उहाले पनि एउटा यो प्रदेशमा यो वा त्यो भनेर हामी सवै ५३ जना माननीयहरुको हामी सबै किसिमको समानुपातिक ढङ्गले हिमाल पहाड तराइ सबैलाई समट्ने खालको भुगोलको आधार जनताको आधार यो लाई आधार मानेर हामी सबै बिकासको आधार गर्न सक्छौ कि सक्दैनौ जब सम्म हामीले यलाई आधार मान्यौ हामी अगाडि बढ्यो भने हामी माथि कसैले पनि औला ठड्याउन सक्दैन मेरो सुझाब यस्तो छ नीतिगत हिसाबले हामीले ल्याउनुपर्छ एउटा सन्देश दिनुपर्छ अहिले हामीले यो सरकारले एउटा सन्देश देवस सुदुरपश्चिम प्रदेशमा यस्तो सन्देश होस कि बिज्ञ राखेर सुझाब लेवस प्रत्येक माननीय बिज्ञ हुनुहुन्छ पुर्ब मन्त्री हुनुहुन्छ तपाइहरु हामीहरु सबै बसेर प्रतिपक्ष सँग बसेर छलफल गरौ हाम्रा बिचारहरु हाम्रा भिउ हरु बटुलेर एउटा यो प्रदेसमा जनताको पक्षमा एउटा काम एउटा सन्देश दिएर जाउ तब मात्र यो प्रदेशमा यो सुदुरपस्चिमले जनता ले हाम्रो पक्षमा हामीलाई साथ दिन सक्छन त्यसैले आज मात्रै जो नीति मार्फत पुर्ब अर्थ समितिको आयोजनामा पुर्ब आर्थिक मन्त्री युबराज बास्कोटा लगायत सँघमा रहेका बिज्ञ हरु समेत रहेका अर्थ समितिका अध्यक्ष ज्युहरुको उपस्थितिमा यो प्रदेशका अर्थ सचिव सामाजिक

बिकास सचिव र सामाजिक एउटा सचिवलाई हामीले निमन्त्रणा पठायका थियौ १ जना उपस्थित हुन सक्नु भएन ३ जना हुनुभयो त्यसको माध्ययमबाट पनि हामीले गाइड लाईन प्राप्त गरेका छौ उहाहरुले पनि त्यहि गाइड लाईन दिनु भयको छ हामीलाई बिज्ञहरुले हामीले हाम्रो ३ बर्ष हाम्रो शिर्षक रहेको थियो बिगतका ३ बर्षको समिक्षा आगामी दिनका दिनमा सुझाव यो समितिले कसरि दिन सक्छ भण्नका खातिर हामीले यो गरेका थियौ समिति भर्खरै पउने ३ बजे सम्पन्न भयको छ कार्यक्रम मैले यो सभामुख मार्फत म यो जानकारी गराउन चाहान्छु त्यसैले मैले यो समितिको बैठक बोलायर समितिको माध्यम बाट ७ वटै मन्त्रालयलाई सरकारलाई अनुरोध गर्न चाहान्छु आफ्नो समिति भित्र परेका मन्त्रालयलाई निर्देशन लिखित रुपमा पनि हाम्रो समितिले दिन सक्ने अवस्था रहेन छ त्यसैले सभामुख महोदय यो कार्यक्रमहरु हामीले दलितले बारेमा यहाँ लेखेको छ पिछडियका जाती जनजाती लेखेको छ हामीले दलितको बारेमा किन लेख्न सक्दैनौ मैले पहिला ह्रासमा उठाउने गरेरको छ हाम्रो जस्तो १८% दलित हाम्रो प्रदेशमा दलित भएको क्षेत्रमा कैयौ मानीसको लालपुर्जा छैन कैयौ मानिस दास बनेका छन कसैको नाममा जलसाहु भन्नेको नाममा दलितहरु अहिले पनि हेपिएका चेपिएका छन अनि हामीले जनचेतना दिनसकेनौ भने भोलि यहाँ आउला नआउला हामीले यहाँ अहिलेको यो पहिलो प्रदेश भएकोले पनि हामीले एउटा सन्देश दिनु अहिलेको आवश्यकता हो त्यसैले हामीले घोषणा गर्नु पर्छ । गत बर्ष ०७५/७६ को बजेटमा ३ लाख ३२ हजारको दरले पैसा गयो तर ति बजेट फ्रिज भएर आयो तर दलितको नाममा जग्गा छैन अनि अहिलेको यो बजेटमा यो प्रि बजेटमा सरकारले दलितहरुलाई जग्गा किन्ने प्रस्तावको पनि त्यसमा १ लाख थपेर सिडिव कार्यलय मार्फत पठाउन सक्छौ तब मात्र हामी गरिब परिवारलाई उठान गर्न सक्छौ उहाहरुप्रति उत्तरदायी हुन सक्छौ उनिहरुका जीबन रक्षाको लागि बाश बस्नको लागि हामीले त्यलाई अगाडि बढ्न सक्छौ यदि हामीले नारामा मात्र गरिब महिला भन्यौ भने त्यसले साकार पाउने वाला छैन दिन बित्दै जान्छ त्यो एउटा सन्देश यस पालिको बजेटमा आवस भन्ने म सुझाव पनि दिन चाहान्छु र समर्थन पनि गर्न चाहान्छुँ अब जहा सम्।म मैले अगि उठान गरे सभामुख महोदय हाम्रो जस्तो पिछडिएको ठाउमा हामीले यहाँ लेखियका छन स्वागत योग्य छन कुरा त तर हामीले कम्पिलिट रुपमा उतार्न सक्नुपर्छ के हो त हाम्रो प्रदेशमा हामीले जनतालाई प्रत्यक्ष दिन सक्ने आधार केहो अहिले पनि दुर दराजका जनताहरु अहिले पनि भोक भोकै चामल नपाउने अवस्था रहेको छ बाढि पिडितको कुरा छ हामीले कैलाली कञ्चनपुर जहा डुबान हुदै छ अहिले चुरे दोहोनको जुन नीति ल्यायको छ सँघ सरकारले हामीले त्यलाई अनुरोध गर्नुपर्छ त्यलाई बिरोध गरेर हामीले जब सम्म त्यो दोहोनको नीतिमा जान्छौ तब सम्म यो तराईका २ वटा जिल्ला त यहाँका दाजुभाइ दिदिबहिनी त उठ्नै सक्दैनन् यस्तो अवस्था रहेको छ हाम्रो डडेल्धुरा कैलाली को क्षेत्रमा यो नीति लागु भयो भने अथवा यलाई अगाडि बढायो भने नीश्चित रुपमा यहाँका जनता मात्र यहाँको प्रदेश मात्र हामीलाई घाउ लाग्ने अवस्था रहन पनि सक्च त्यसैले हामीले डुबान क्षेत्रलाई पनि गत बर्ष जोशिपुर भजनि टिकापुर लगायतका क्षेत्रमा हामीले अनुगमन गयौं त्यहा अझसम्म पनि एक चिम्टि अथवा एक मुठि चामल गयको अवस्था छैन किन हामी यस्तो गरि रहेका छौ हामीले सन्देश दिने हो भने हामी

किन लागु गर्न सक्दैनौ यो एउटा नीतिमा आवस पहाडमा बाढि पिडित डडेल्धुरा, बझाङ। बाजुरा जस्ता पहाडि जिल्लामा भेगमा बर्षेनी सताइरहेको छँ माथी डडेल्धुराको धैरै ठाउमा बृहत ठुलो पहिरो रहेको छ त्यसले बिनाश गर्नयो भने साच्चिकै त्यो अछाम मा बच्दैन कैलाली बच्दैन डोटि बच्छ साफ पारेर यहाँ कस्तो अवस्था होला हामीले यलाई समयमा ध्यान पुर्याउदैने किन यलाई नीतिमा किन हामी यलाई लागु गर्न सक्दैनौ यशमा त्यसलाई समेटिवस भन्ने म अनुरोध गर्न चाहान्छु त्यसतै भर्खरै हामीले अर्थ बिकास तथा स्रोत समितिले हामीले कार्यक्रमको शुरुवात गरौ हामीले हाम्रो समितिबाट ९ वटा जिल्ल्मा हामीले पुर्ब बजेट तयारि सम्बन्धमा हामीले कार्यक्रमहरु गर्यौ हामीले माननीय सभामुख लाई पनि निमन्त्रणा बझाङ का पठायौ हाम्रा २ टिम बनाएर अर्थ समितिका ४ वटा जिल्लाको नेतृत्व गरेर म आफै गएको थिय र ५ वटा जिल्लाको नेतृत्व गरेर हाम्रो अहिलेको मन्त्री हाम्रो दिर्घ सोडारी ज्यु जानु भयो हामीले जनताको राय लियौ हामीले यो पार्टि त्यो पार्टि भनेनौ त्यहा हामीले समग्र जिल्ला समन्वय मार्फथ त्यहाका पालिकाका प्रमुख उपप्रमुख बिज्ञहरु मार्फत लाई बालाएर हामीले छलफल ग्रयौ उहाहरुका सुझाव महत्वपुर्ण रहेका छन उहाहरुले यति गहिराइमा सुझाब दिनु भयको छ हामीले त्यो सुझाव लिएर हामीले प्रतिवरदन तयार गर्यौ हामीले माननीय सभामुख ज्युका सचिबालयमा मुख्य मन्त्री आर्थिक मामिला योजना मन्त्रालय सामाजिक बिकास मन्त्रालय आर्थिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयलाई हामीले ति प्रतिबिदेन पेश गरेका छौ त्यसमा हामीले यो बजेट त्यो बजेट भनेको छैन त्यहा जनताले बोलेका माइनेटिङ गरेका कुरालाई मात्र समावेश गरेका छौ प्रदेशमा लागु गर्यो भने धेरैधेरै फाइदा हुने वाला छ यस्तो गहरिराइमा उहाले सुझाव दिनुभयको छ जस्ताको त्यस्तो हामीले प्रतिबेदन उपलब्ध गराएका छौ म सँग त्यो धेरै उपलब्ध छैन माननीयहरुलाई उपलब्द गराएको भय धेरै राम्रो हुने थियो जस्तो मलाई लाग्छ त्यहि पनि हामीले सरकारलाई उपलब्ध गराएका छौ यो त्यसमा टेकेर अगाडि बढ्नु होला भन्ने म अनुरोध गर्न चाहान्छु सभामुख मार्फत म निबेदन पनि गर्न चाहान्छु अब साच्चै हामी कुपोषण जब मान्छे स्वस्थ हुदैन भने पछि गयर उसको दिमाग कस्तो होला हामी कल्पना गरौ त्यसको लागि कुपोषण बच्चाको लागि प्रदेश सरकारले बनायर घोषणा गरोस त्यसमा राखियोस र नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरियोस र आवस यहाँ छाउपडिको कुरा आयको छ अहिले सम्म छाउपडिको अन्त्य भयको छैन मेरै जिल्लामा छ अर्काको जिल्लामा रहेको छ त्यसैले यसकोलागि बृहत कार्यक्रम ल्याएर सञ्चालन गर्न पर्यो सरकारले फुर्सदको बेला हामी गाउ गाउ बस्ति जान तयार छौ अनि यि कुरालाई कुरिति कुसंस्कारहरुलाई पहिला मेटाउन पर्छ र त्यसले आउने दिनहरुमा यो पुर्ब बजेट तयारिको सम्बन्धमा हामीले प्रतिबेदन बुझायका छौ त्यो सबै बोलेको छ मैले धेरै बोल्नु भन्दा पनि सरकारले त्यो अध्ययन गरेर त्यो लागु गरोस भन्ने म अनुरोध गर्न चाहन्छु र सुझाव दिन चाहान्छु अब यसमा यो आयआर्जनका लागि यहि समितिमा हामीले यो स्वरोजगार बिधेएक पारित गरेको यो अहिलेको नीति तथा कार्यक्रममा त्यसले बोल्नु पर्छ हाउस लाई हामी माननीय लाई त्यसले आशवस्त पार्नुपर्छ हुनुपर्छ अब पैसा बैंकमा छ अब सियो पनि नियुक्त गर्न नसक्ने कार्यक्रम अगाडि बढआउन नसक्ने के को लागि पैसा जम्मा गर्ने त्यसो भय राहत बाडौ सबै जिल्ला जिल्ला मा दलित छन गरिब छन जम्मा मान्चेहरु छन तिनलाई

राहत बितरण गरौ पैसा जम्मा गर्ने हो र त्यो के गर्ने हो सरकारले त्यो गर्नु पर्छ र त्यो स्वरोजगार कोभिड बाट पिडित भएका बिदेशबाट आएका युवारहरु जो १६-४० का युवाहरुलाई आयआर्जनका क्षेत्रमा उद्यौगिककरण गरेर त्यलाई लागु गरेर गर्नु पर्छ भन्ने मेरो सुझाव रहेको छ र त्यसैले यो सरकारलाई मेरो यो नीति तथा कार्यक्रम राम्रो ल्यावस भन्ने सुझाब पनि दिन चाहान्छु स्थानीय स्तरमा अब सभामुख महोदय लाष्ट मेरो एउटै बुदा रहेको छ हाम्रो सहकार्य गर्न जरुरि रहेको छ स्थानीय पालिका र सँघ सँग पनि हामीले हातेमालो अगाडि बढाउनुपर्छ किनभने यो ३ वटैको आफ्नै अस्तित्व रहेको छ त्यसो भयको कारणले पनि स्थानीय पालिकासँग हामीले हात बढायौ काम गर्यो भने हाम्रा कामको प्रचार भएकोछेन काम गरेको छैन त्यो प्रचार गराउनको लागि पनि हामीले आफ्नो जिम्मेवारीको नीकाय सँग त्यहा हात बढाउनुपर्छ भन्ने म अनुरोध गर्न चाहान्छु अन्तमा यो अभिवेशनले सधैको भावना सबै माननीयलाई बराबर किसिमको समानुपातिक ढङ्गले यो बजेट आवस भन्ने शुभकामना दिदै म बिदा हुन्छु ह्रस्वत धन्यवाद नमस्कार

माननीय भरत बहादुर खड्का

सभामुख महोदय बिनियोजित बिधेएक २०७८ एवम प्राथमिकताको बारेमा छलफल प्रारम्भ भएको छ वास्तवमा हरेक बर्षको बिनोयिजित बजेट लाई हेर्दा परम्परागत हिसाबमा आउने त्यो तात्विक केहि भिन्नता मलाई देखाको जस्तो लाग्दैन र पहिला त यो भिन्न रुपमा अध्यादेश पेश नगरिकन आएको छ यो एउटा प्रकृयागत रुपमा त्रुटि पुर्ण छ भन्ने मैले बिशेस समयमा पनि बोलेको थिय त्यसैले हामी यो प्रकृयामा अझ चुकेका छौ यो फेरि म अझ सम्झाउन चाहन्छु र जहासम्म यहाँ धेरै कुरा लेखियका छन ४७ बुदा लेखिएका छन । सायद धेरै कुरालाई छएको छ तर धेरै कुरालाई छोएर शब्द चयन गरेर मात्रै हुदैन र वास्तवमा त्यो अनुसारको बजेट र प्रभावकारी कार्यन्वयनको कुरा र जुन बर्ग र क्षेत्रमा हामीले बजेट बिनियोजन गर्यौ त्यो क्षेत्रमा जान हामी सकेनौ त्यसैले हामीले बिगतको ३ बर्षको समिक्षा पनि मुल्यांकन गर्न सक्नु पर्छ तर हाम्रो मानसिकता हरु मनोबिज्ञानहरु कतै अर्कै तिर छन किन भन्दा यो बिधायका र सरकार भनेको धेरै अभिन्न अंग हुन यो मनोरञ्जन गर्ने थलो होइन यो भित्र पनि पर्देन कोभिड यत्रो त्रसित रहेको छ हामीले भन्यो यो धेरै चोटि हामी करायो अब त काबु भण्दा बाहिर गैसक्यो कम्युनिटि लेबलमा गैसक्यो अब यहाँ बोलिरहेका छौ त्यसको कुनै अर्थ छैन सिटामोल सम्म पाइराखेको अवस्था छैन जहासम्म ५६ करोड रुपिया सरकारले बिनियोजन गरेको थियो र त्यो पठायको पनि थियो र हामीले त्यसको परीणाम के पायौ त्यसको परिणाम जनताले के पाए करोडको हाराहारीमा गयको छ कोभिडको नाममा धेरै अनिमियतता भयको छ त्यसलाई हामीले न समिक्षा गर्यौ न मुल्याङ्कन गर्यो पैसा मात्र पठायौ पार्टिक उपलब्धी हुन सकेन र जहासम्म मुलभुत कुरा हामीले उत्पादन क्षेत्रको कुरा गरेनौ मुद्रा स्फृतिको कुरा उठेको छैन किनभण्दा सबैभण्दा पहिलो कुरा त हामीले यत्रो कोभिडको कहरमा अर्थतन्त्रलाईकसरि बलियो पार्न सकिन्छ यसका दीर्घकालिक बिषयहरु किन भने स्वावलम्बी अर्थतन्त्रलाई हामीले कसरि चलायमान राख्ने भन्ने तर्फ पनि मलाई लाग्दैन यसले धेरै कुरा बोल्न सकेको छैन र मुद्रा स्फृति वास्तवमा भन्ने हो भने मलाई लाग्ने गर्छ अब यो रनिङ्ग फेजमा गैरहेको छ मनि

प्रोडक्सन र त्यो रनिंङ बाट जम्पिङमा जान सक्छ र भोलि देश टाट पल्टिन सक्छ त्यो हाम्रो काबु त्यो बिषयमा हामीले समिक्षा गर्दैनौ कहिल्यै गरेका छैनौ बिकाशिल गति र हाम्रो आम्दानी कति जाने भन्ने कुरामा हाम्रो ध्यान गएको छैन त्यसैले यस तर्फ हामीले कृषिको कुरा उठायौ कृषिको प्रणालीको कुरा उठायौ कुरा छुटयाउछऔ तर तराइका यि २ जिल्ला भनेको पहाडका ७ जिल्लालाई पाल्ने सक्ने हैसियत भएका तर कृषि क्षेत्रमा समयमा पल बिउ को लागि ज्यान फाल्नु परेको छ तराइका किसानहरुले ईन्डियाबाट चोरि निकासि स्वयम सरकारका नीतिले गराएको छ आज चोरि गर्ने अनि हामी आदर्श र सिद्धान्तका धेरै ठुला गर्छौं कृषि प्रणालीमा आधुनिकिकरण गर्ने भन्छौ यति हुन्छ र हाम्रो अर्थ तन्त्र बलियो हुन्छ त्यसैले परम्परागत रुपमा कृषि क्षे त्रले नै हामीलाई केहि हद सम्म धानेको छ सायद मर्न वाट बचाको छ धेरै प्रयासहरु भयको छ यो देशमा त्यसलाई पनि यो ले थेगेको छ हामीले त्यो संघर्षलाई खाली आदर्शका कुरा नीतिका कुरा सिद्धान्तका कुरा गर्यौ तर वास्तबिक किसानलाई वास्तविक कृषि प्रणालीलाई आधुनिकिकरण गर्ने कुरामा हामी चुकेका छौ र मुद्रास्फुर्ति डर लाग्दो रुपमा गएको छ र यतातिर सम्बन्ध पक्षको हाम्रो द्यान रहेको छैन म एउटा स्मरण गर्न चाहन्छु सभामुख महोदय बि.पि नरसिँ राहु भारतमा प्रधानमन्त्री हुदा उनको लाष्ट समयमा भारतमा २३ हप्ताको लागि मात्र बिदेशि मुद्रा सञ्चितिकरण गरे हाहाकार मच्चिने अवस्था आयो भारत टाट पल्टिने अवस्थामा पुग्यो धेरै सँग हार गुहार ग्रयो तर कसैले गरेन यो कस्तो हुदो रहेछ भने जब छैन दाइले पनि पत्याउदैन भाइले पनि पत्याउदैन बेलायत अमेरिका गर्यो पत्याएन उले आफ्नो बाट सुन निकाल्यो त्यो सुन धितो राख्यो रे त्यो पैसा ल्यायो र मनमोहन सिँ लाई अर्थमन्त्री बनायर उले मनमोहन सिँ ले आर्थिक उद्धारिकरण उले गर्यो र त्यो मुलुक ब च्यो नत्र ईन्डियामा बिकृति एउटाको लागि मात्र बिदेशि मुद्रा सञ्चितिकरण थियो र घर मुलि जब बेलका र भोलिको लागि जब बच्चाको खाना खानको लागि छैन भने के होला हालत र हामी अब त्यो हामी सुन्दै छौ र अहिलेको सँघिय बजेटको जुन ल्यायको छ त्यहि अनुसार खर्च अनुपात हुने हो भने हामीले खाने तलब र कर्मचारीले खाने तलब पनि ऋण झिकेर खुवाउने पर्ने अवस्था आउन सक्छ त्यो बेला यो मुलुकको हालत के होला त्यसको लागि पनि हामी सँबिदनशिल बनौ सरकारले समन्वय गर्छ सरकारले असल नीति बनामछ सरोकारबाला सँग बस्छ बिज्ञहरु सग बसेर सरकारले यो प्रदेशका लागी मुलुकका लागि राम्रो नीति बनामने हो अनि मुलुक को पाटो अनुगमन को पार्ट अत्यन्त फितलो रहेको छ यो पहिले देखि नै फितलो छ आज क्वान्टिटिको कुरा त आउनै सक्दैन जहा अनुगमन नै छैन अब बाजुरालाई डोटिले हेर्छ खानेपानी लगायत अब त्यो के हेर्ने के अनुगमन हुने कुनै मेकानिज्म पनि अहिले प्रभावकारी हामीले दियको बजेको पनि अहिले सम्म त्यसको ईम्पलिमेन्टि गर्ने सम्म पनि हामीले बनामन सकेनौ त्यसले गर्दा खेरि हाम्रो आग्रह हो यहाँ पक्ष र प्रतिपक्ष भनेको सधै झगडा गर्ने काटकाट गर्ने बिषय होइन हाम्रो उद्देश्य हाम्रो गन्तब्य एउटै हो किन भने सुदरपश्चिम पहिले देखि पछाडि परेको हो एउटा मेन स्टिम भन्दा बाहिरको हो सुदुरपश्चिम त्यसैकारणले आफ्ना ब्यथा छन यसक आफ्ना पिडा छन र यसको आर्थिक समृदि गर्ने कुरामा सत्ता पक्ष र पर्तिपक्ष हुन सक्दैन कंग्रेसले आफ्ना बारम्बार भन्यौ हामी सरकारको पक्षामा छौ हामी सहयोग गर्छौं

सँगसँगै लिएर जानुस भन्दा ति उठाका सहयोगि ति हातलाई प्रदेश सरकारले कहिले पनि आवस्यकता ठानेन आज ३ बर्ष सम्म एउटा माननीय हरुलाई भिखारि जस्तो बनायो योजना दिनुस न हजुर भनेर धेरै मन्त्रालय माननीयहरुलाई सराहनिय बनायो कतिपय ठाउमा माननियहरुलाई अमानित गरेका छन हामी सबै माननीय हो नि हामीले सबैले एउटा यस्तो सिस्टम राख्न पर्योमैले बारम्बार भनेको छु हामीले माननीयहरुलाई जवाफदेहि बनाम यो सदनलाई बढि क्रियाशिल बनाम यसको पहुच बढाउ यो त सरकारको हातमा हो नि सरकारले गर्ने हो बातावरण यस्तो सरकारले दिने हो त्यसैले अहिले मेरो अनुरोध के छ सभामूख मार्फत सरकारका साथिहरलाई अहिले पनि अब हामी यो चौथो बजेट छ अब हामी उत्तारार्धमा पुगिसक्या छौ यो वेलामा पनि कतिपय माननीय हरलाई न्याय भएन भने ५ बर्षमा एउटा योजना नलियर घर फर्कनु पर्ने दिन आउने छ कति पिडा होला त्यसैले एउटा के हो भने न्यायोचित तरिका सम्मान जनक तरिका माननीय हरुलाई सिफारिसमा के कति गर्न सकिन्छ उच्च सम्मानका साथ तपाइहरु बजेटको व्यवस्था गर्नुस बजेट हाल्नुस र त्यसलाई त्यहि ढङ्गले व्यवस्था गर्नुस त्यो योजना सहि बेला सम्पन्न हुनपर्छ त्यो क्वान्टिटिको हुनुपर्छ र त्यो जवाफ देहि पनि हुनुपर्छ माननीयहरुलाई गराउनुस यो सभामुख मार्फत आग्रह गर्न चाहान्छुर अब यो कोभिड का बेला भेन्टिलेटर त जिल्ला जिल्ला दियौ तर त्यो चलाउने खालका भएन अहिले ति भेन्टिलेटरहरु हामी वापिस मागिरहेका छौ त्यो भेन्टिलेटर चलाउन स्किल भयको जनशक्ति चाहिन्छर त्यो भेन्टिलेटर एउटा साधन हो त्यलाई चलाउने जनशक्ति नभइकन त्यो आफै चल्दैन र दियो भेन्टिलेटर अहिले फिर्ता लिराखेको छ त्यसले के असर पार्यो त आखिरमा अनुत्पादक कुरा भैराखेको छ जहा दलित महिला जनजाति जो पिछडा बर्ग छ त्यसको लागि हामी धेरै आदर्शका कुरा गर्छौं धेरै कुरा गर्छौं र कार्यान्वयनमा कुनै उपलब्धी भएको देखियको छैन त्यस बर्गको पनि समरान्त बर्गले बाहके त्यस बर्गको खास कमजोर बर्गले त्यो उपलब्धीबाट त्यो बञ्चित रहेको च त्यसैले त्यो गरिबिको रेकामुनी परेको छ जो असाध्यै तल झरेको छ त्यसको जिबनमा जब सम्म हामीले सुधार ल्याउ सक्दैने तब सम्म यो मुलुक अगाडि बढ्न सक्दैन अब यो नीति कार्यक्रम यो शब्द धेरै कुराहरु हामी कितावमा लेख्छौ तर यि शब्दहरु कार्यान्वयन हुदैनन् लेखेकै भरमा उपलब्धी आउदैन त्यसैले यसलाई सहि ढङ्गले प्रयोग गर्ने मेकानिज्म र प्रोपर युज यसका लागि हामीले बजेटको ब्यवस्था गर्यौं र त्यलाई त्यसले उपलब्धी पाउन पर्यो यो बर्षको यति सम्म उपलब्धि हासिल बयो नेष्ट यिअरमा यसको उपलब्धि यति हुन सक्छ भन्ने किसिमले हामीले जान पर्छ शैक्षिक संस्थाको अवस्था हेर्ने हो भने सामुदायिक सैक्षिक संस्थाहरु अब कोल्याप्स हुदै छन दुरा अवस्थामा रहेका छन यो कसरि चलाउने यो प्रदेश सरकारले हिम्मत गर्न सक्नुपर्यो स्कुलको संख्या बढायर मात्र हुदैण क्वालिटि मेन्टेन गर्ने सवालमा कति स्कुल राख्ने कस्ता प्रकारका राख्ने यो किसिमले हामीले जान सकेनौ भने यो शेक्षिक संस्था कम्युनिटि लेबलमा ध्वस्त हुदै छ यो हुने अवस्थामा रहेको छ दुरा अवस्थामा रहेको छ यस तर्फ सरकार गम्भिर हुन पर्यो मेरो समय सकिन लागेको संकेत पायको छु त्यसैले मेरो सबै सँग आग्रह सभामुख मार्फत के छ भन्दा हामी सबैको गन्तब्य यउटै छ उद्देश्य यउटै छ अखण्डता र सबैको संघर्षले ल्याको यो संविधान को रक्षा गरेर र लोकतन्त्रको रक्षा

गरेर हामी एक ठाउमा उभियर अगाडि बढ्नको बिकल्प छैन देश बहुत अप्ठ्यारो अवस्थामा रहेको च जब सम्म हामी संविधआनलाई वचाउन सक्दैनौ नेपालको भविष्य डार्क हुन सक्छ त्यसैले सरकारमा बसेका साथिभाइहरुले जिम्मेवारी हिसाबले सबै राजनीतिक दललाई सक्रिय क्रियाशिल सवै यहाँका राजनीतिक दललाई समन्वय गरेर हामी यि राष्ट्रिय मुद्दाहरु राष्ट्रका लागि एक ठाउमा उभिने वातावरण बनामदा सरकार नै बलियो हुन्छ मलाई त्यो लाग्छ म यो सुझाव दिदै बिदा हुन्छु धन्यवाद ।

माननीय प्रकाश रावल

माननीय सभामुख महोदय, सर्वपर्थम २०७८/०७९ को हाम्रो आठौ बजेट अधिवेशन शुरु भयको छ र आठौ अधिवेशनमा सम्पुर्ण यो सुदूरपश्चिमको प्रदेश सभाले एकता र एक मनका साथ हामीले यो प्रतिकुल अवस्थामा ल्याउने बजेटलाई ब्यवस्थित ढङ्गले यो बिश्वको कोरोनाको महामारीको दोस्रो लहर वाट हामी संसार नै पिडित भएको अवस्था र नेपालको पनि शुदुरपश्चिम प्रदेश प्रदेश अझै अत्यन्तै पिडित भएको अवस्थामा हामीले यो स्वास्थ्य क्षेत्रलाई गम्भिरता पुर्बक यो आठौ बजेट अधिवेशबले यसलाई अगाडि बढाउने छ भन्ने आशा र बिश्वास पनि लिएकोछु र यसलाई हाम्रो शुदुरपश्चिम प्रदेश को कैलाली र कञ्चनपुर जिल्ला यो अत्यन्तै भारत सँग जोडियको जिल्ला भएको कारणले यो अवस्थामा पनि अहिले निषेधित क्षेत्र भएको अवस्थामा पनि बोर्डरमा आउने जाने प्रक्रिया चलिरहेको च अहिले पनि बारतमा आउने जाने नागरिकहरुले गरिरहेको अवस्था छ र यसको लागि हामीले पहिलो कोरोना कहर भएको बेला हामी पिसिआ मेसिनकै पछाडि दौडयौ त्यति बेलाको आवश्यतका भनेका नागरिकहरुलाई कलाई कोरोना छ कोलाई कोरोना छैन र कहानेर कोरोना भनेको के हो भन्ने कुराकै खोजिमा हाम्रो सबै स्वास्थ्य क्षेत्र र हाम्रो याको सबै बिज्ञहरु र पिसाआर कै खोजिमा हामी दोडयौ र दोस्रो लहर आउने बित्तिकै त्यसले अक्सिजनको अभाव देखायो अक्सिजनको अभावले भारतमा मानिसहरु सडकमा मरेको हामीले देख्यौ र त्यो देख्ता देख्तै अझै हामीकहा त्यो सिमामा आउने जुन ओहोर दोहोर गर्ने परम्परा रहेको च भारतमा नगइ यहाँका नागरिकहरुको थलो रहेको भारतमा अवश्य पनि त्यो पिडा रहेको छ त्यो पिडालाई हाम्रो सुदुरपश्चिम प्रदेशले रोजगारीका सम्भावनाहरु अहिलेको सिद्धान्त एवम प्राथमिकता बिधेएक प्रस्तुत भयको छ अर्थ मन्त्री ज्युले प्रस्तुत गर्नु भयको छ यो कस्ता खालका प्राथमिकता साथ अगाडि बढाउने यो बिषयमा गम्भोरताका साथ अर्थमन्त्रिले यो सोच्नुहुने यो कोरोनाबाट सुरक्षित हुने कुरा महत्वपुर्ण कुरा हो र त्यपछि सवै शुदुरपश्चिम प्रदेश बासिहरुलाई खोपको प्राथमिकता पनि राख्नु पर्छ भन्ने म यहाँ राख्न चाहान्छु र जब सम्म सबै नागरिकहरुले खोप पाउन सक्दैनन्तब सम्म यसको कहर पुरा हुने छैन तस्नथ यो बजेट ले पहेलो भनेको मानिसको जिउ धनको रक्षा र यो भय पछि मात्रा बिकासको योजनाहरु लाई नै प्राथमकता हुन्छ तसर्थ यो बजेट अत्यन्तै स्वास्थ्य क्षेत्रमा राम्रो भुमिका खेल्ने गरि यो बजेट आवस भन्ने सुभकामना दिन चाहान्छु र अर्का यसै सँगै हामी पुर्वाधआरका बिकासका कुराहरु पनि हाम्रा रहेका छन हामी चौठो बर्षको बजेटको छलफलमा रहेका छौ हामीले ३ बर्ष सम्म कार्यान्वयन भयको बजेटलाई त्यसको समिक्षा गरौ हामीले कति उपलब्धी पायौ हाम्रो योजना आयोग भर्खरै बनेको छ अहिले मेचुअड हुन सकेको छैन कोरोनाको कहर बाट पोनि यो निषेध आज्ञाले

पनि देश बिकासका काम लगायत अन्य कुराम पनि देश समस्यामा परेको कुरा यहाँहरुलाई सर्बबिधितै छ तथापि मैले पटक पटक उठाउने गरेको छु हामी पुर्वाधार बिकास नदि हरुको तटबन्धनको लागि हामीले अरबौ रुपिया नदिको तटबन्धमा हामी बर्षेनि छुट्याउने गरेका छौ तर त्यो नदिको गुरु योजना बनायको छँ कि छैन त्यो नदिमा बर्षेनि कति पानि बग्छ कति चौडाइ त्यो नदिलाई चाहिन्छ त्यसलाई गुरु योजना बनायर जुन अहिले हामीले खर्च गर्ने रकम छ त्यो रकम लाई त्यो गुरु योजनाको आधारले खर्च गर्यौ भने जहानेर बनामन पर्ने छ अहिले अत्यन्त नबनाइ नहुने अवस्था रहेको छ त्यो लाई हामीले कार्यान्वयनको गर्यौ भने अवस्ज पनि त्यो हामीले गुरु योजना बनाइ सक्दा अर्थात ठुलो योजना हामीले त्यो नदिमा पायौ भने त्यो तटबन्ध त जताजतै बनायको जस्तो ईन्जिनुयर आयो हामीले त्यतै बनामने गर्छे त्यो ले अवस्ज पनि दिगो बिकासको हाम्रो लक्ष्यलाई प्राप्त गर्न सक्ने छैन हामी पन्ध्रौ पञ्चर्षे योजनाका ठुलो छलफल ग्रयौ त्यो पञ्च बर्षे योजनाले प्रदेशका गौरवका योजनाहरु र प्रत्येक जिल्लाका गौरवका योजनाहरु र हाम्रो उद्योग क्षेत्रका कुराहरु हुन अहिले केन्द्रमा रहेको शिला उद्योगको कुरा गर्दा अहिले त्यसले उद्योग सञ्चालन गरेर रोजगारी दिन सकिराखेको छैन त्यसलाई पनि हामीले उद्योगको रुपमा अहिलेको बजेटलाई मसिनो ढङ्गले समिक्षा गर्न जरुरि रहेको छ उद्यौगिक क्षेत्रलाई अहिले पनि प्रश्न उठेको छ चुरे क्षयका कुराहरु छन यो नदि जन्य बस्तु अर्थात ढुङ्गा गिट्टि बालुवा लाई हाम्रो प्रदेशको एउटा महत्वपुर्ण आर्थिक स्रोत यलाई बना मन पर्छ तर यो नदि भनेर बगेका नदिबाट बालुवा गिट्टि उठायर होइन यसकालागि एउटा राम्रो ढुङ्गा भयको हाम्रो किनारमा १-२ कि.मी रेन्जको यरिया सेलेक्सन गरौ त्यसको यसलाई बनाम र त्यहाबाट मात्र उठाउ हामी नदिबाट गिट्टि बालुवा उठाउने त्यहा चुरे भत्केर आउने र त्यहि उठेको रोयल्टिले चुरेको नियन्त्रण गर्ने कार्य गर्यौ भने त्यो कस्तो खालको बिकास हो त्यसले दिगो बिकासको लक्ष्य पुरा गर्ने सक्दैन त्यसकारणंले हामी पहाड को देश पनि भन्छौ तर हांमीले त्यसको प्रयोग गर्न सकेका छैनौ त्यसलाई स्थायि आम्दानीको स्रोत पनि बनामन सक्नुपर्छ त्यो नदिवाट उठाउने र नदि रोक्नाका लागि त्यहि बजेट लगाउने पर्ने योजना यो कस्तो बिकास हो यसमा यो बजेटले हेरोस र गुरु योजना बनायर नदिमा तटबन्ध गर्ने कामका लागि त्यो ब्यवस्था गरोस र ढूङ्गा गिट्टि बालुवा नदिबाट होइन एउटा निश्चित ठाउलाई सेलेक्सन गरेर त्यसको ईआए गरेर त्यसको आधुनिक मेसिनहरु छन त्यो हाम्रो अत्यन्त राम्रो स्रोत बन्न जान्छ बन्ने कुरा म यहाँ राख्न चाहान्छु । अब कृषि क्षेत्रको कुरा गरौ कृषि क्षेत्रमा हामी अनुदान का कुरा गर्छौ अनुदानले त्यो कृषि क्षेत्रको त्यो बितरणले कृषिले ठुलो उपलब्धी पाउन सक्दैन यलाई पनि मलखाद को समस्या रहेका छन यसको लागि मलखादमा ठुलो अनु दानको गरौ मलखाद तुरुन्त उपलब्ध हुने वाताबरण बनाम मलखाद लाई किसानलाई चाहियको बेलामा उपलब्ध हुने गराउ सिचाइलाई महत्वपुर्ण ढङ्गले अगाडि बढौ र त्यो तरिकाबाट हामी अगाडि बढ्यो भने अगि पनि यहाँ कुरा उठेको थियो हाम्रो ९ वटा जिल्लाको अन्नको भण्डार भनेको हाम्रो कैलाली कञ्चनपुर हो यसलाई जनसंख्या बृदि भयको छ हाम्रो ठाउ यहि रहने जनसंख्या बढ्ने तर हाम्रो भुगोल यहि रहने अवस्था रहेको छ उत्पादान हामीले गुस्तरिय ढङ्ग;ले गरेनौ भने भोलि अभाव हुने सम्भावना रहेको छ अहिलेको यो कोरोनाको कहरलर हामीले

हेरिरहेका छौ हाम्रो पेट्रोलको मुल्य कसरि बढेको छ बजारमा महङ्गाइले आकाश छोएको अवस्था छ अब यो महङ्गाइ भनेको भोलि सहजै किसिममा पनि हामीले घटाउन सक्ने अवस्था छैन मुद्रा स्फृतिको कुरा ब्यापक ढङ्गले बढेको छ यो वास्तवमा एउटा यस बिषयमा पनि संवेदनशिल ढङ्गले हामीले सोच्नु पर्ने अवस्था अहिलेको बर्तमान परिस्थितमा हामी पुगेका छौ म अन्तमा यो कोरोनाको दोस्रो लहरबाट मृत्यु भयका सम्पुर्ण देशका नागरिकहरुलाई मृत्यु बरण गरेका मृतक माथि श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहान्छु र अहिलेको अवस्थामा कोरोनाको संक्रमण भयर हस्पिटलमा उपचारको क्रममा हुनुहुन्छ उहाको स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दै यो सिद्धान्त बजेटको कुरा हामीले यस भित्र महत्वपुर्ण सबै कुरालाई छोएको छ यो भित्रलाई अझै यसको लिष्टमा गयर हामी अहिलेको बजेट लाई नीति तथा कार्यक्रमलाई त्यसपछि प्रस्तुत हुने नै छ यसमा ४७ वटा बुदा महत्पुर्ण ढङ्गले आयकानै छन यसलाई म अत्यन्तै महत्वपुर्ण यो सिद्धान्त र प्राथमिकताको विधेएकमा टेकेर नीति तथा कार्यक्रम आउने च र आवस र अहिलेको यो बजेट ले अबस्य पनि मैले उठा यका कुरालाई लिने छ भन्ने आशा र बिश्वास लिएको छु भन्दै अन्तमा बिदा हुन्छु धन्यवाद ।

माननीय कर्ण बहादुर मल्ल

माननीय सभामुख महोदय सर्बप्रथम यो आठौ अधिवेशनको सफलता शुभकामना दिन चाहान्छु र यो प्रदेश सभाको सदष्यको हैसियतले अत्यन्तै बिषम परिस्थितका बिच बाट सच्यायर यो प्रदेशले शुदुरपश्चिम प्रदेश का बासिन्दाहरुलाई जुन किसिमबाट वाचिरहेका छन यसलाई अभिभाक्त लियर बाच्ने छन भण्ने थोरै बिस्वास लिएको छु माननीय सभामुख महोदय बिश्वास नलियर पनि बस्न सकिने अवस्था रहेको छैन म एउटा प्रसङ्ग सहित आफ्ना अभिव्यक्तिहरु सभामा राख्ने अनुमति चाहान्छु माननीय सभामुख महोदय गत बर्ष कोरोनाको साधारण अवस्थामा हामी चुर्लुम डुब्ने अवस्था सहित एक जना प्रशासक लोकमान सिँ कार्की र आयुर्वेदिक डक्टर सँग भेट भयो र उनु आयुरवेधिक डक्टर सँग गफ गर्दै थिय र तिनिहरु को दबाइ खाएर कोरोना लाग्दैन भन्ने सुनेर आएक हुँ दबाइ माग्न आयको हु भनेर मैले गफ सुनिरहे म उनको गफ चल्दाखेरि संयोगले त्यहा पुगेको थिय र गफ ग्रने क्रममा म अब कति दिनसम्म वाच्ने रहर छ भने यो प्रदेशका ५४ जना महाभ्रष्टचारीलाई कारबाही गर्ने एक मात्र ध्येयले म आफ्नो जिबन वाचिराखेको छु त्यसैकारणले मलाई यो कोरोनाको दबाइ लिन तिमिकहा आयको हु भनेर निर्धक्कता साथ ठुलो हिर्दयका साथ तर मर्छु कि भन्ने ठुलो मृत्युको भित्र बाट आफ्ना अभिब्यक्तिहरु दि राख्नु भयको थियो दबाइ लियर निस्कनुभयो निस्किय लगत्तै मैले ति डाक्टरलाई सोधे माननीय सभामुख महोदय उहाका अभिव्यक्ति मा तपाइले कतिको बिश्वास ग्रनु भयो उहाले भन्नु भयो यो मान्छे मेरो कोरोनाको दबाइ खायर म वाच्छु भन्ने पुर्ण बिश्वासका साथ म कहा आयको होइन कहि सुन्नु भयको थियो होला त्यसैले नै दबाइ लियर जानु भयो त्यसलै उहाले मनको भित्र बाट दबाइ खानुहुन्छ कोरोना उहालाई लाग्छ कि लाग्दैन मलाई थाहा छैन तर मलाई सबै भन्दा अचम्म के लाग्छ भने देशको सबै भन्दा बडि भ्रष्टचारीका नामले चिनियको लोकमान सिँ कार्कीले ५४ जना भ्रष्टाचारीलाई कानुनले दिने मृत्य शैयासम्म पुर्याउने नहुदा सम्म म मर्ने छैन यहि मात्र मेरो चाहना जुन ईच्छा छ भनेर उहाले भन्नु भयो उहाले

मलाई भ्रमित गरेर जानु भयो भनेर ति आयुरवेधिक डाक्टरले भन्नु भयको सभामुख महोदय त्यसै गरेर म अ र्को भ्रमित सभाको सांसद यो सरकारको को अगाडि बाट यो गरिमामय सदनको अगाडि यो सरकारले अझै पनि सुदुरपश्चिमका नागरिकलाई सेवा दिने अभिभावकत्व दिने छ भन्ने यसै भ्रम बाट म पालियर यसै सदनबाट म सभामूख महोदय मावत्सेतुङले आफ्ना अभिब्यक्ति दिने क्रममा १९६६देखि १९७७ सम्म चिनमा झण्डै ३२ सय मानिसलाई फासिको सजाय दियको थियो सभामुख महोदय तत्कालिन चिनका सबैभन्दा भ्रष्टाचारीको संज्ञा दियर मावत्सेतुंङले ३२ हजार चिनका सबै भन्दा भ्रष्टाचारीलाई ०१० बर्षको पिरियडमा सन १९६६ देखि १९७७ को पिरियडमा ३७ हजार मानिसहरुलाई फासिको सजाय दियको थियो सभामुख महोदय त्यहि जगको माध्यमबाट चिन अहिले बिश्वमै संसारको धनि देशको रुपमा आज विश्व राजनीतिक रुपमा उभियको छ जलाई ति मावत्सेतुङलाई मान्ने आमा बुवाको तस्बिर मान्न हिचकिचाउछौ हामी भगवानको फोटो राख्न हिचकिचाउछौ हामी कुल देउताको फोटो राख्न हिचकिचाउछौ पशुपतिनाथको जयजयकारलाई हिचकिचाउछौ तर ति माबत्सेतुङलाई राजनीतिक गुरु मान्न राजनीतिक धारले २/३ को मत पाउदा पनि प्रदेस सभा होस या हाम्रो यो देश होस यो ३ बर्षमा ३० जना भ्रष्टाचारीलाई कानुनको कट्घेरामा ल्याउन सकेको छैन । सभामुख महोदय बरु सत्ता सञ्चालक नै चाहे सम्माननीय केपि शर्मा वलिको नेतृत्वमा रहेको संघिय सरकार होस चाहे यो मेरो प्रदेशको माननीय त्रिलोचन भट्ट माननीय मुख्य मन्त्रीको नेतृत्वमा रहेको सरकार होस सरकार परिवर्तन हुने सरकारका मन्त्री मण्डलहरु फेरबदल हुने बाहेक राज्यको दोहन जनतालाई हरेक दिन अध्यारो बाहेक उज्यालो दिशामा लैजाने यो सरकार गैराखेको छ यो हाम्रा लागि असाध्यै दुर्भाग्यको कुरा हो तथापि आज हाम्रो प्रदेशको माननीय अर्थ बिकास मन्त्रीले बिनियोजित बजेटका सिद्धान्त एवम प्राथमिकतका बारेमा हामी छलफल गरिरहेका छौ सभामुख महोदय प्राथमिकता के हुन सक्छन मैले हेरे यो भन्दा अगाडि निरन्तर एक जना हाम्रो प्रदेसको माननीय अर्थ मन्त्रिले यि विधेएकहरु ल्याउने गर्नु भयको थयो यसमा नाम परिवर्तन भयको छ यसमा मैले यसमा ४७ वटा बुदा रहेका छन यसमा ६४ वटा बुदा रहेका छन सभामुख महोदय यसमा ९ वटा पाना रहेका छन यो भन्दा अगाडिको सभामुख महोदय अहिले यसमा ७ वटा पाना छन सभामुख छन यो २/१३ गते आयको थियो सभामुख महोदय यो आज २/२४ गते भयको छ सभामुख महोदय र यो अलिकति प्राथमिकता के मा राख्नु पर्छ भने जुन अहिले हाम्रो सरकारको माननीय आर्थिक मामिला मन्त्रीले जुन सभामा टेबुल गर्नु भयको छ यस भित्र प्राथमिकतामा राख्नु पर्ने कुराहरु आवश्यकता के छ जनताको आवश्यकता के छ अहिले जनता भारतबाट आइरहेका छन जनतालाई सिमानामा पुग्ने बितिकै के चिजको आवश्यकता रहेको छ त सभामुख महोदय मैले अगि किन पनि निबेदन गरेको हो यो गरिमामय सदनमा भने यो भन्दा अगाडिको लकडाउन हुदा खेरि सिमाना बन्द थियो मैले सिमानावाट हाम्रो प्रदेश को माननिय मन्त्रीलाई फोन गरे मुख्यमन्त्री ज्यु तपाइ कहा हुनुहुन्छ एक चोटि भेट्नुस म भेट्न चाहान्छूँ एक चोटि भेट्न चाहेको छु तपाइलाई केहि कुराहरु म सिमाना पुगेको छु सिमानामा देखेका कुराहरु यहाँलाई जानकारि गराउने अभिलाशा छ भनेर उहाले समय दिनु भयन सभामुख महोदय सिमानामा मान्छे त्यति खेर के खोजि राखेका थिय न कांग्रेस

खोजिराखेका थिय न कम्न्युष्ट खोजिराखेका थिय न प्रदेश सरकार खोजिराखेका थिय न स्थानीय सरकार न संघिय सरकार खोजिराखेका थिय कसैलाई पनि खोजिराखेका थिएनन् पानी खोजि राखेका थिय सभामुख महोदय मैले त्यो जानकारी गराउनको लागि पनि समय पायन मैले टेलिफोन बाट जानकारी गराय माननी मुख्य मन्त्रीलाई एक पटक दोस्रो कोरोनाको असाधारण परिस्थितमा केहि गरि हामी जादै गर्ने पुर्व अवस्थामा लकडाउन शुरु भयो म फेरि सिमानामा जाने शौभाग्य पाय र मैले सिमाना बाटै माननीय मुख्यमन्त्री ज्युलाई फोन गरे मैले यहाँलाई २ वटा कुरा अनुरोध गर्न चाहान्छु । एउटा कुरा तपाइ स्वयम यहाँ आर नै सकिन्छ भने आज नै सकिदेण भने भोलि आइदिनुस र सिमानामा हाम्रा नागरिकहरु भारतबाट आप्नो देश फर्किराखेको र आफ्नो देशबाट गैराखेको अवस्थामा के चिजको आवश्यकता रहेको छ हेरिदिनुस र तपाइले हेरेर के चिज देखु हुन्छ त्यो तपाइले समाधान गरि दिनु भयो भने पनि सरकारको महत्वपुर्ण उपस्थिति छ यो भुगोलमा भन्ने ठान्ने छन र स्वास्थ्य कर्मि खटियका छन त्यहा सुरक्षा कर्मी खटियका छन उनलाई राम्रो सँग बस्ने ठाउ छैन उनलाई त्यो रजिष्टर लियर आउनेजानेको बिबरण राख्ने बस्ने टेबुल र कुर्सको व्यवस्था छैन यति त व्यवस्था गर्दिनुस माननीय मुख्यमन्त्री ज्यु भन्दा खेरि फेरि पनि हामी ३ दिन पछि नेपाली कां ग्रेसकै अन्य प्रदेशका माननीय सहित हामी त्यो ठाउमा पुग्यौ परिवर्तन केहि पनि आयको थियन सभामुख महोदय यस्तो बिजोग अवस्थामा मैले यसमा प्राथमिकतामा राख्न पर्ने एउटा महत्वपुर्ण कारण यो सरकारलाई के अनुरोध गर्न चाहान्छु भने होल्डिङ सेन्टर होल्डिङ सेन्टर निरन्तर बन्दै आयका छन अहिले पनि संसारका बिज्ञहरुले तेस्रो प्रजातिको कोरोनाले मानव जातिलाई छुदै छ भन्ने WHO ले announce गरिराखेको छ क्लिएर गरिराखेको छ शुसुचित गरिराखेको छ शुचना सम्प्रेषण गरिराखेको छ त्यलाई मध्यनजर राखेर होल्डिङ सेन्टर २ वटा महत्वपुर्ण नाकामा र अरु सानातिना जति नाका रहेका छन ति नाकाहरुमा होल्डिङ सेन्टर स्थापना गर्नकोलागि यो बजेटमा व्यवस्था गरियोस जहा हजारौ नागरिकहरु सु-व्यवस्थित तरिकाले बस्न सकुन र त्यहाबाट आफ्नो गन्तव्यमा जानको लागि स्वास्थ्य परिक्षण गरेर मात्र पठाइयोस र खानेपानीको न्यनतम खानेपानीको व्यवस्था गर्नको लागि बजेट यो बजेटमा नै ल्याउनपर्छँ सिमानामा आवत जावत गर्ने नागरिकका लागि अथवा नेपाली नागरिक बाहेक अन्य नागरिकहरुको लागि भनेर बजेट छुट्याउन लेख्न पर्छ भने तपाइहरु त्यो पनि लेखुस किन भने त्यो हामीले श्याम बहादुरको घर वाट हरिबहादुरको घर सम्म पुग्ने सडकको लागि भनेर त बिगतका रातो किताबमा लेख्न छुट्याउन सकेनौ भने आफ्नो नागरिकलाई सिमानामा खाद्य उपलब्ध गराउन पानि उपलब्ध गराउन को लागि न चुक्नुस यो सरकारलाई मेरो पहिलो आग्रह रहेको छ । दोस्रो आग्रह आज के चिजको आवश्यकता रहेकोछ आज सुदुरपश्चिमका ९ वटै जिल्लाहरुमा जति मानिसले अकालमै ज्यान गुमायका छन अक्सिजनको अभावले आइशोलेसन सेन्टरको अभावले जे चिजको अभाव बाट आझ मृत्यु भयको त्यो चिजको आज सरकारको ध्यान जावस यो सँगसँगै भोकको आह्वलमा सुदुरपश्चिमका नागरिकहरु मजदुरी गरेर खाने नागरिकहरु डुब्ने अवस्थामा रहेका छन अर्को बिकराल अवस्था आउन सक्छ यो रोग र भोक बाट सुदुरपश्चिमलाई अभिभावकत्व दिने सुदुरपश्चिमका गरिब मजदुर नागरिकहरुलाई सरकार अझै

जिबन्त छ है ढिलै भय पनि तिम्रो बिचमा रहेको छ ढिलै भए पनि हामी तपाइहरुलाई रोग र भोकको कारणले मर्न दिदैनौ भन्ने ढङ्गले अगाडि बढेर यो सरकारले कार्यक्रम ल्यावस भन्ने आफ्ना भनाइ हरु राख्दै हाम्रो प्रदेशको प्रथम प्रदेश प्रमुख श्रि मोहन राज मल्ल ज्यु को स्वर्गेहाण भयको छ र अन्तमा यो कोरोनाको असाधारण परिस्थितिमा आप्नो ज्यान गयका हरेक दाजुभाइ दिदिबहिनिहरु जो बिल्नु भयको छ उहाहरुको आत्माको चिर शान्तिको कामना गर्न चाहान्छु उहाहरुका आफन्त प्रति समवेदना व्यक्त गर्न चाहान्छु यो कोरोनाको असाधारण परिस्थितमा आफ्नो घरमा आइशोलेशन बेडमा हस्पिटलमा छटपटाइ राखेका हरेक दाजुभाइ तथा दिदि बहिनिको पुर्ण स्वास्थ्य लाभको कामना गर्न चाहान्छु र अन्तमा यो सरकारले बाकि सुदुरपश्चिम बासिहरुलाई बाकि नागरिकहरुलाई कोरोनाको कहरले छुन नदिने गरि नै प्राथमिकतामा राखेर बजेट बिनियोजित गर्ने छ भन्ने झोनो आशाका साथ यहाँबाट लोकमान सिँ कार्की भ्रममा भय जस्तै यो प्रदेश सभाको माननीय पनि बिदा हुन्छु धन्यवाद जय नेपाल ।

माननीय बल बहादुर सोडारी

माननीय सभामुख महोदय, सर्बप्रथम आठौ तथा चौथौ बजेट अधिवेशनको स्वागत तथा सफलताको शुभकामना ब्यक्त गर्न चाहान्छू र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयबाट प्रस्तुत भयको बिनियोजित बजेटको सिद्धान्त एवम प्राथमिकता हरुमा ४७ बुदामा बुदा नम्बर ८ देखि वुदा न ४६ सम्म सवै शब्द वांक्याश हरु सर्सीति हेर्दा मलाई असाध्यै राम्रो लागेको छ र जुन किसिमले हामीले यो बिश्व व्यापि रुपमा फैलिएको कोभिड १९ को प्रभावलाई ध्यानमा राख्दै हाम्रो सुदुरपश्चिम प्रदेशका प्रत्येक जिल्लामा र प्रत्येक गाउँहरुमा पनि हेर्दा जनताहरु आक्रान्त भएको बेला पहिलो बुदामा हाम्रो स्वास्थ्य क्षेत्रमा बजेटको प्रबावकारिता हुने छ भन्ने किसिमको जुन हुने छ भन्ने खालको उल्लेख भयको छ र त्यसपछाडि स्वास्थ्य शिक्षा खानेपानी सिचाई सडक लगायतका कृषि रोजगारीका लगायत अन्य बिकासका योजनाहरु पनि राम्रै सब्दहरु उल्लेख भयका छन र हाम्रा आर्थिक मामिला योजना मन्त्री ज्युलाई यस छोटै समयमा भए पनि यो बिनियोजित बजेटका सिद्धान्त तथा प्राथमिकताहरुलाई प्रस्तुत गर्नु भयकोमा धन्यवाद दिन चाहान्छु र यस भन्दा अगाडिका बजेट बरु हामीले यसैगरि राम्रा राम्रा शब्दहरु प्रयोग भयका कुराहरुमा यहाँहरुलाई सम्झाउन चाहान्छौ र खास गरि पहिलेका बुढापाकाहरुले भन्ने गर्थे सातका पातडा भए तर जस्ताका तस्तै अब हाम्रा त हात पनि थाकि सके यो टेबुल ठटाउदा त्यहि ढङ्गले यो बर्ष पनि नजावस र भन्ने आग्रह गर्न चाहान्छू र म धेरै कुराहरु भन्दा पनि हाम्रा माननीयहरुले आफ्ना धारणाहरु राख्ने क्रममा राम्रा कुराहरु राख्नु भयको छ म त्यसको धारणाहरु समर्थन गर्न चाहान्छु र यो बुदा न. ३४ मा जलाधार व्यवस्थापन लाई दिगो बनायर त्यसको बिकासका लागि संरचनात्मक तथा बिकासलाई जोड दिइने छ गत २०७७ शाल भाद्र २ गते अथवा हाम्रा हिमाल पहाड तराइ का जिल्लाहरुमा बाढिको ठुलो प्रकोपले गर्दा जनधनको ठुलो क्षति भयो त्यसमा हाम्रो अछाम जिल्ला मा मन्त्री हुनुहुन्थ्यो बाजुरा पनि पुग्यो अछाम त्यसपछि हाम्रो अर्थ बिकास तथा प्राकृतिक स्रोत बिकास को नेतृत्वमा माननीय भरत खड्का अमर साउद र लगायतका माननीयहरु हामी पैदल नै अप्ठ्यारो ठाउमा पनि पैदल नै पुगेका थियौ र त्यहाबाट हामीले सबैकुराहरु फोटो खिचेर त्यहाबाट सबै उल्लेख गरेर त्यो

कितावमा उल्लेख मात्र भयर तथा रामारोशन क्षेत्रमा मानविय क्षति बढि भयो त्यसतै बझाङमा भयो तथा दार्चुला तथा अछाम जिल्लाको सवालमा १७ जना मान्छेहरु बिते तथा रामारोशन क्षेत्र तथा बाजुरामा जैगड क्षेत्रमा बढि भयको छ त्यहाका ठुला ठुला ढुङ्गाहरु खेतमा रहेका छन त्यहाका ढुङ्गाहरु खेतवाट हटाउन सकेका छैनन् । गरेर बाङ्गिन गढि नगरपालिका छ बर्गमा पाटा खेत भन्ने ठाउमा ४ घर पहिरोको जोखिममा रहेका छन त्यहा हामीले केहि गर्न सकेका छैनौ तर अस्ति यो बजेट यो बाढि पहिरोको बजेट गयो भन्ने सुन्दा मलाई दुख लाग्यो यो बजेट पुर्ब मन्त्रीको झपट बहादुर बोहरा हुनुहुनन् तर म सम्बन्धीत त्यो पालिका भित्रको मान्छे भय मैले सम्म पनि थाहा पायको छैन त्यो गाउ छुट्यो भन्ने थाहा पाएपछि मुख्यमन्त्रीको मा ३ दिन गय म अहिले दलको बैठक कहिले क्याबिनेट मैले भेट गर्न सकिन र ५-६ दिन पछी त्यो १३ गते क्याबिनेटमा निर्णय भयको छ अनि मैले मुख्यमन्त्री सँग भेटेर मन्त्री ज्यु यस्तो यस्तो भयो साफे अरु जिल्लामा गयो गयन अछाम जिल्ला को साफेमा गयो रामारोशनमा गयो तर मंगलसेन नगरपालिका र जैकड गाउपालिकामा गयन बजेट भनेर भनिसकेपछि हैन मैले त यहाँ वाट पठाइसके अब तपाइले अर्थ मन्त्री बाट बुझ्नुपर्छ त्यहि सल्लाह गर्नु भनेपछि मैले अर्थ मन्त्रीसँग पनि कुरा गर्न सक्ने मौका पायको छैन म यहि बाट यहाँहरुलाई यो दुखका साथ यो सरकारको बिरोध गरेको होइन सरकारको बिरोध गर्ने वाला छैन म अहिले सम्म सरकारको समर्थन गरेको छु र सरकारको एउटा सदष्य हु र हामीलाई मर्का परेका कुराहरु र हामी बञ्चित भयका कुराहरु क्षेत्र बञ्चिर भयका कुराहरु त्यहाको जनप्रतिनिधि भयकोकारणले मैले राख्न पर्छ ढङ्गले यहाँ राखेको हो र मैले चुट्किला बाट लेख्या छु १-२ वटा ०७७ शाल भाद्र महिना आयो बाढि पहिरो हिमाल पहाड तराइ सम्म क्षति भयो गहिरो पुरै स.प प्रदेश भरि क्षति भयो गहिरो ठुलै भयो मानविय क्षति त खेत त गयकै छन खेत वाला पागल भयका छन अहिले सम्म कुलो पनि छैन सिचाइ पनि छैन खेतमा ढुङ्गा लगाउन सक्ने ठाउ पनि छैन फुटाउने साधन पनि छैन । कुलो लियो खेत बगायो कसैका खेत पर्या अहिले सम्म दूकी जनता सरकारका भर पर्या अहिले सम्म न त राहत पायो नत पायो जालि अछामका खेल छुट्या २ पालिकाको क्षति त्यहा जालि पनि पाएको छैन २ पालिकाको क्षति पनि अरु भन्दा बढि भयको मैले ठानेको छु मंगलसेनका २ वटा जैगडका ३ वटा मैले छुटियकि मान्छे एउटा क्याबिनेटले बजे छुट्याउ यो क्षेत्र नछुटाउ सरकार सँग माया प्रिति आत्माले नटुटाउ भन्नै म यो क्याबिनेटमा पुग्ने ढङ्गले मन्त्री ज्युहरु सबै यहि हुनुहुन्छ अब मैले यहाँहरुसँग आग्रह गरे र यो बजेटमा समाबेश होला जस्तो मलाई लाग्छ र अन्य हाम्रा माननीय हरुले भनेका धेरै कुराहरु मलाई राम्रै लागिरहेका छन र सबैमाननीयहरुलाई सबै क्षेत्रमा एकरुपता का साथ पक्ष बिपक्ष नभनेर बजेट बिनियोजन हुने छ भनेर आशाका साथ हाम्रो यो कोरोनाको कारणले बित्नु भयका सम्पुर्ण नेपाली दाजुभाइहरु पर्ति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै उहाहरुका परिवारजनमा समवेदना प्रकट गर्दै र पन यो बिनियोजित बजेटको सफलताको शुभकामना ब्यक्त गर्दै बिदा हुन्छ धन्यवाद ।

माननीय महेश दत्त जोशी

माननीय सभामुख महोदय, बिनियोजन विधेएक २०७७ का सिद्धान्त एबम प्राथमिकताहरु हाम्रो प्रदेश सभाको आर्थिक मामिला मन्त्रलयका मन्त्रिले पेश गर्नु भएको छ । बिनियोजित बिधेएकका नीति तथा प्राथमिकता र सिद्धान्तहरु यशमा छन र यो खासगरि प्रदेशको समग्र भुभागलाई र प्रदेशका सम्पुर्ण जनतालाई र प्रदेशको समग्र बर्तमान समस्यालाई सम्बोधन हुने गरि बर्तमान अवस्थामा यो बिधेएकमा समेटेको छ समग्रमा मैले सर्सर्ति मन्त्रिजीको वाचनबाट र मैले आफुले हेर्दा यहाँ त्यो पाएको छु बर्तमान परिस्थितमा कोभिड-१९ ले विश्व आक्रान्त भैरहेको अवस्थामा हाम्रो प्रदेशलाई पनि त्यसले दोस्रो कोरोनाको लहरले जसरि छोपेको छ जसरि क्षति गरेको छ कसरि जुध्ने त्यो सँग जनतालाई कसरि वचाउने त्यससँग सुदुरपश्चिम प्रदेशलाई कसरि रक्षा गर्ने भन्ने हिसाबको रणनीतिका साथ त्यो को हिसाबमा सहित यो कोरोनाको संक्रमण सँग जुध्ने हिसाबले सरकारले यो नीति र कार्यक्रम ल्याएको छ र समग्रमा म यो समर्थन गर्दछु र केहि कुराहरु यशमा छुटेका छन र केहि भाषाका आधारले केहि साहित्यिक भाषा मिठास पुर्ण र कतिपय ठाउमा अग्रेजी र कतिपय ठाउमा संस्कृत शब्दावलीहरु कतिपय ठाउमा फेक नेपालीका शब्दहरु पनि रहेका छँन हालाकिकेहि केहि डोटेली भएको भए थारु भाषा पनि भै दिएइको भए कतै मगर र तामाङ भाषा पनि भै दिएको भए मैले सोचे तर यो मिठासपूर्ण ३/४ भाषामा ४७ बुदामा आएको छ । कतिपय बोलिचालिको भाषा पनि हाल्दिएको भए कतिपय गाउलेहरु बुझ्न अप्ठ्यारो छ कि जस्तो लाग्यो कुरा गर्दा त्यै पनि यो समग्रमा बिगतका ४ बर्षमा हाम्रा नीति तथा कार्यक्रमहरु राम्रै थिय ति नीति तथा कार्यक्रमहरु ०७५ सम्म नीति तथा कार्यक्रम त्यो सिकाइ बाट त्यो अनुभव बाट परिस्कृत भएर आएको छ र बिगतमा हामीले जुन सफलता प्राप्त गर्यौ र जुन हामीले बजेटको गोरेटो बनायौ जुन बजेटको हामीले हालाकि संघिय गणतान्त्रीक नेपालको पहिलो प्रदेश सरकार पहिलो आर्थिक मामिला मन्त्रालयका अनुभवहरु ४ बर्ष पुग्दा अलि फरक भएको यो नीति तथा कार्यक्रममा आयको छ तै पनि केहि कुराहरु यशमा बजेट कार्यान्वयनका कुराहरु समिक्षागत हिसाबमा आउन पर्थ्यो भन्ने मेरो ब्यक्ति गत सुझाब रहेको छ समिक्षा गत रुपमा आउदा त्यो समिक्षा बाट हामीले सिकाई गर्दा बजेट कार्यान्वयनको जो कठिनाइ बजेको जुन हुन्छ त्यो राम्रो देखिन्छ सवैले यहाँसम्म कि बिपक्षका माननीयले पनि राम्रो महशुस गर्छन तर कार्यान्वयन को कठिनाइ कार्यान् वयनको जुन समस्या हामीसँग हुन्छ त्यो समिक्षा बाट आउछ त्यो स्मरण बाट आउछ त्यो छलफलबाट आउछ र त्यो अलि अपुग भयो यो खासगरु अहिलेको परिस्थिति त्यो कोरोनाको कारणले पनि हुनसक्छ मन्त्री ज्युले माग्नु भएको थियो मन्त्रालयले मागेको थियो केहि बुदा दिएका थियो र अझै पनि यलाई हाम्रो सुझावलाई गर्हण होस भन्ने हाम्रो सुझाब रहेको छ सभामुख महोदय म सभामूख महोदय मार्फत के भन्न चाहान्छु भने सन्तुलित भन्ने सब्द रहेको छ त्यो भनेको बजेट सन्तुलित हिसाबले भौगोलिक हिसाबले जनसंख्याको हिसाबले आवश्यकताको हिसाबले हुनुपर्छ जनस्वास्थ्यको हिसाबले शिक्षा स्वास्थ्य खानेपानी मानबीय सेवाहरु भौगोलिक हिसाबले हुनपर्छ बाटाघाटाहरु पुल पुलेसाहरु जनसंख्या नभएको ठाउमा पनि एक पालिकाबाट अर्को पालिका जोड्न हामीले अनकन्टार जंगलमा पनि बिकास गर्न पर्ने हुन्छ त्यसता

बिकास निर्माणको पनि हामीले ध्यान गर्नु पर्छ खासगरि सन्तुलित बिकास भनेको हाम्रो ईकाई भनेको ३२ वटा निर्वाचन क्षेत्र हो ३२ वटा निर्बाचन क्षेत्रमा जान सक्ने जनप्रतिनीधि भनेको अहिले हाम्रो ५३ वटा हो संबिधानले दिएको यस पछि हामीले समन्वयन गर्ने स्थानीय पालिका र संघिय सँग हो आदरणीय सभामुख महोदु हामीले बैशाख १३, १४, १५, १६ अर्थ बिकास तथा स्रोत समीतिले हामीले आफैले घोषणा गरेर प्रि बजेट को कार्यक्रम गर्यो आधार हामी सँग कति थियो हामीले त्यो वास्ता गरेनौ कोरोनाको कहरमा हामी पहाडि जिल्लामा जाने एउटा टोलि बनायौ र एउटा महाकाली साइड अर्को सेति साइड १३, १४, १५ र १६ हामी बैतडि डडेल्धुरा जिल्ला समन्वय का प्रमुखको अध्यक्षतामा सम्बन्धीत क्षेत्रका माननीयहरु लाई त्यहाका सम्पुर्ण कार्यालयका प्रमुखलाई र हाम्रो प्रदेशका ईकाई प्रमुखलाई र प्रशाशनका प्रमुख हरुलाई बोलाएर छलफल गर्यौ धेरै सुझाबहरु आएका छन र हामीले त्यलाई लिखित दस्तावेज पनि बनायका छौ र म यो गरिमामय सदनमा सरकारलाई अनुरोध गर्दछु त्यो स्विकार्य होस निष्ट रुपमा त्यसमा के आयको छ भने प्राबिधिक को एउटा कुरा आयको छ जस्तो उदाहरणको लागि कृषि मन्त्रालयले पनि बोरिङ जडान गर्ने भुमिगत गर्दउ रहेछ लतिपय ठाउमा भवन पनि कृषि मन्त्रालयले बनामने रहेछ र कतिपय ठाउमा सामाजिक बिकास मन्त्रालयले त भवन बनामछ नै बिद्यालयका र भौतिक पुर्वाधारको काम नै हो तिन चार मन्त्रालयबाट भौतिक निर्माण हुनेर २-३ मन्त्रालयका अलग अलग ईकाई बनामन ३-४ जना ईन्जिनिएर चाहिने त्यो समस्याबाट ति भवन हरु नबेका बन कार्यालयले पनि बनामने रहेछ हामीलाई बैतडि बाट आयको सुझाब बन कार्यालयले टावर कि भवन बनामन पर्यो त्यसको लागि ईन्जिनियर नभयर अधुरो रह्यो र हाम्रो टोलिले त्यसको निष्कर्ष र समाधान निकालेको छ यकिकृत प्राविधिक कार्यालय कम्तिमा ९ जिल्लामा यकिकृत प्राबिधिक कार्यालय पहिला पनि थियो यो कुनै नौलो कुरा होइन पहिला जिल्ला बिकासको मातहतमा प्राबिधीक कार्यालय त्यसले भौतिक हर्ने बन सडक हेर्ने यकिकृत रुपमा काम गर्नको लागि अन्त जान नपरोस प्रदेशको एउटा यकिकृत ईन्जिनियर सामाजिक ईकाईमा बस्ने अर्को ईन्जिनियर कृषिमा बस्ने अर्को योजना पुर्वाधारमा यो चाहि छरियर भएन यकिकृत एउटा कार्यलयको रुपमा यो समावेश होस नीति तथा कार्यक्रम मा र यो जति पनि छन प्राबिधिक हरु एउटै ठाउमा राखेर एउटै टोकरिमा राखेर उनिहरुलाई कार्यबिभाजन गरियोस यो कर्मचारीको अभावलाई पनि समाधान गर्न सकिन्छ भन्ने टाइपले जनप्रतिनीधिहरुले प्राविधिक साथिहरुले सुझाब दिएका थिय कतिपय ठाउमा बजेट साह्रै मसिनो भयो प्रदेश स्तरको भइन भन्ने सुझाव आयको छ सभामुख महोदय म सरकारलाई अनुरोध गर्न चाहान्छु त्यसतो पालिकाले समाधान गर्ने खालका बजेट हामीले बिनियोजित गर्न आवश्यकता पर्दैन पालिका का मेयर साहेबहरु यहाँ आउनु भाँको थियो उपमेयर हरु वडाध्यक्षहरु कतिपय ठाउमा के पनि भण्नु भयो पालिका स्तरमा आउनुहोस यो अर्थ बिकास हामी तपाइलाई सुझाव दिन्छौ साना साना मसिना भए ५ लाख, १० लाख जुन पालिकाले गरिराखेको छ हाम्रो आवश्यकता छैन त्यसैले पालिकासितको समन्वयनमा त्यसता योजना अगाडि बढाउन अब संघिय सरकारका पनि त्यस्ता रहिछन फेरि संघिय सरकारको माननीयहरु त हामीले धेरै ठाउमा उपस्थित गराउन सकेनौ त्यसैले यो मसिना योजनाहरु अबको यो ०७८/०७९ को बजेटमा

घटाउन पर्छ यदि त्यो आवश्यकता नै हो भने अझ यस्तो कुरा आयको छ अर्को कुरा हामीले भौतिक निर्माण गर्यौं सामाजिक बिकास मन्त्रालयले हस्पिटल बनायका छौ चाहे बर्थिङ सेन्टर भन्नुस चाहे अन्य ठाउठाउमा बनाय तर जनशक्ति छैन अहिले वेवारिसे अवस्थामा ति भवनहरु रहेका छन भह त्यो भवनहरु स्थानीय पालिकाले एसेप्ट गर्न पर्यो त्यता हस्तान्तरण गर्न पर्यो या त हामीले जनशक्ति एकएक जना २/२ जना राख्ने पर्छ नत्र हाम्रो त्यो लगानी दुरुपयोग मात्रै होइन अब त्यो लगानीले प्रदेश सरकारको लगानीको नराम्रो सन्देश जान्छ यि यस्ता कुराहरुले गर्दा हामीले गरेका काम योजना ३ बर्षमा तिनको अनुगमन पनि ग्रन पर्ने बेला भयको हुनाले यो नीति तथा कार्यक्रममा त्यो कुराहरु पनि समावेश गरेर अब समिक्षा गर्ने बेला भयो अब यस पछि हामीले एउटा बजेट ल्याउने अन्तिम बजेटर हामी त्यसपछि चुनावमा जान्छौ र त्यसपछी हामीले कार्यान्वयन गर्दैनौ र त्यसको कारणले यो बजेट समिक्षाको हो र यशले समिक्षाको सिकाइको आगामी दिनको गर्ने छ र यसले यो समिक्षाको लागि पनि बजेट समिक्षा हामी प्रदेशको र प्रदेशको जनशक्ति मार्फत मनिटरिङ ग्रने मुल्याङ्कन गर्ने अनि कठिनाई हरु के थिय असफलताहरु के थिय सफलताहरु के थिय अनि त्यता तिर ध्यान जाने कुरामा जाव भन्ने म सरकारलाई अनुरोध गर्दछु र खासगरि कृषि मन्त्रालय अन्तर्गत बिषादि परिक्षण ल्याव स्थापना गर्नु अतिआवश्यकता रहेको छ तत्कालिन यो बर्ष २/४ वटा नाकामा जुन भारतिय बिषादि युक्त खाद्यान्न आयो हामीले रोक्न त सक्दैनौ हामीले अन्तराष्ट्रिय सन्धि गरेका छौ खुल्ला बजार अर्थ नीतिमा हामी कुनै ब्यापार रोक्न सक्दैनौ तर हाम्रो यहाँको डडेल्धुराको तरकारी दिल्लीमा जादा यो ५-६ बर्षको कुरा हो लखनौ को ल्यावमा लगेर टेष्ट गर्न पर्छ भन्ने सिर्जना भयको हो उहा हरुले पनि रोकेको होइन हाम्रो तरकारीलाई तर हाम्रो ल्याव उहाको कहा राख्यो लखनउ राख्यो लखनउ गएर ल्याउदा त गरकारी सड्ने समस्या भयो र   हाम्रो निर्यात नै ठप्प भयो र यो बन्द भयो मैले भन्न खोज्या त्यो बन्द गर्ने भन्न खोज्या होइन तर अत्याधिक बिषादि प्याजमा समेत बिषादि देखियो भन्छ गड्डाचौकिमा गएर अहिलेका मन्त्री नै हुनुपर्छ सामाजिक बिकास मन्त्री नै हुनुपर्छ र यो नै भनेको कुरा हो तपाइ त्यो क्वारेन्टाइनमा गएर कसरि जाँच गर्नु हुन्छ भन्दा छामेर गर्छु भनेर भन्नु भयछ छ नै केहि नाइ मसिन त छदै छैन हामीसँग छामेर यशमा कति छ बिषादि त भनेर पत्ता लाग्दैन त्यसैले यो ल्यावको स्थापना सरकारले गरोस भनेर मेरो अनुसरोध रहेको छ र अर्को कुरा यो गेटा मेडिकल कलेजको कुरा पनि प्रदेश सरकारले संघिय सरकार सँग समन्वय गरोस भन्ने यो प्रदेश स्तरका नै स्वास्थ्य बिज्ञान प्रतिष्ठान सुदुरपश्चिम प्रदेश भनेर स्वायत्त प्रतिस्ठानको रुपमा संघिय सरकारवाट किसिमको होस भन्ने एउटा सदनबाट संक्ल्प प्रस्ताव यो सदनले अनुरोध गरोस भन्ने मेरो भनाइ छँ र प्रादेशिक स्वास्थ्य कार्यकर्म पनि नीति तथा कार्यक्रममा आउनु पर्छ र यकिकृत प्राविधिक सिक्षालाई एउटा बिश्व बिद्यालयको रुपमा स्थापना गर्नु पर्छ र प्रि बजेट छलकफलमा जे जति कुरा आयका छन ति कुराहरु अब ईमान्दारी तरिकाले लागि गर्ने तिर कतिपय साथिहरुले भने आफ्नै क्षेत्र तिर अघाएका थिय अलिअलि हाम्रा तिर पनि दिन्थे कि सांसद कि ज्यु अब फेरि भोका आय अब यिनले त आफ्नै क्षेत्रमा हाल्ने हुन तपाइहरुले त पाउन गाह्रो छ भन्ने पनि मलाई लागेको छ र पहिलाका अघायका वाला त मलाई लाग्छ हाम्रो मा

हाल्ने थिय नि त उनिहरुको मा त ठाउ नै छैन अब दिन्थे कि भण्ने त हुने थियो नि त अब फेरि हाहाकार वाला आय अब यिनले हामीलाई कहा दिने हुन भन्ने पनि रहेको छ सभामुख महोदय यो समस्या पनि समाधान होस खासगरि प्रदेशका गौरवका योजनाहरु इनि अलपत्र नपरोस र प्रदेशका जनताका पनि समस्या समाधान होस भन्ने हाम्रो आग्रह अनुरोध रहेको छ र यस्तो बिषम परिस्थितिमा पनि सुदुरपश्चिम प्रदेश बच्छ बिपक्षका साथिहरु वा पक्षका साथिहरुको सवैको भावको सबैको सम्बोधन एउटै रहेको छ त्यसैले यो सरकारको पुनर्गठन भएको छ स्थिर छ यो सरकार सफलता तिर जावस र सफल बजेट ल्यायोस भन्ने हार्दिक शुभकामना दिन चाहान्छु र अन्तमा हाम्रो प्रदेशका प्रथम प्रदेश प्रमूख को देहवसान हुनु भयो र उहा लगायत धेरै कोरोनाको कारणले होनाहार मुर्धन्य ब्यक्तिहरु मृत्यु हुनु भयो र कोरोना संक्रमित ब्यक्तिहरुको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु र छिट्टै कोरोना मुक्त प्रदेश होस भन्दै मेरा भनाइहरु यहि टुङ्ग्याउछु ह्वस्त धन्यवाद ।

माननीय देवकी मल्ल थापा

माननीय सभामुख महोदय, यो आठौ अधिवेशन सफलताको शुभकामना दिन चाहन्छु र अहिलेको महामारी कोभिड-१९ बाट मृत्यु हुने ज्यान गुमाउने मृतक पर्ति श्रद्धासुमन ब्यक्त गर्न चाहान्छु र हाम्रो सुदुरपश्चिम प्रदेशमा नव नियुक्त मन्त्रीज्यु हरुलाई पनि कार्यकाल सफलताको कामना र बधाई पनि दिन चाहन्छु र कोरोना पिडित बिरामि हरुको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्न पनि चाहान्छु सभामुख महोदय हाम्रो प्रदेश सरकार र हाम्रो प्रदेश सरकारका आर्थिक मामिला मन्त्री ज्युले जो आज पुर्ब बजेट छलफल को दस्तावेज जो टेबुल गर्नु भयको छ आर्तिक योजना मन्त्री ज्युलाई म हार्दिक धन्यवाद दिन पनि चाहान्छु संघियताको खास मर्म मलाई लाग्छ सुदुरपश्चोम प्रदेश नै हो ज्सतो लाग्छ किनभने हिजो देखि हाम्रो प्रदेशमा राजनैतिक हिसाबले प्रधानमन्त्री उपप्रधानमन्त्री जस्ता पदहरु प्राप्त गरेको भय पनि अर्थका हिसाबले यो सुदुरपश्चिम प्रदेश पक्कै हिजो देखी पछाडि पार्दै पर्दै आयको हो त्यो प्रदेश भित्र बस्ने हामी र हाम्रो समुदायले यहाँ भित्रका गरिव महिला पिछ्डा दलितले कति दुख पायो होला त्यसको मतलब यकिन गर्दै गाह्रो छ त्यसैले हामीलाई लाग्थ्यो संघियताको मर्म खास आवश्यकता क्षेत्रगत हिसाबले सुदुरपश्चिमलाई नै बढि पर्छ भन्ने फिलिङ हुन्थ्यो तर त्यो अनुभृतिका साथ हामीले संघिय व्यवस्था प्राप्त गरिसके पँछि यो संघियतामा आईपुगेका हौ तर बिडम्वना भनौ देशि बिदेशि को जो हामीले प्राप्त गरेको व्यवस्था रगत बगायर प्राप्त गरेको व्यवस्था नेपालका सबै पार्टिहरुले दुख संघर्ष गरेर ल्याको व्यवस्था यकात्मक राज्य प्रणालीलाई खारेज गरेर शँघात्मक राज्य व्यवस्थामा जो हामी पुगिरहेका थियो त्यो हामीले जनताले अपेक्षा गरेका थिय आशा गरेका थिय हामी पनि त्यो ध्येय का साथ यहाँ उपस्थित भयका थियौ सहभागी भका थियौ तर त्यो व्यवस्थामा आज केहि समस्या भयको छ आज सञ्चलनमा साच्चिकै जनताको हितमा काम गर्ने क्रममा निकै डिष्टर्ब हुन आत्रो देशि बिदेशि प्रतिवादिको षडयन्त्रको शिकार हुने खतरा देखिन्छ अहिलेको बिडम्बाना हो सभामुख महोदय तर मलाई लाग्छ यो सुदुरपश्चिम प्रदेशको बजेट सवै भन्दा बढि हुन पर्ने हो जसरि आज बजेट महिलालाई समाबेशिताको कुरा उठायको छु आखिर यो बजेटमा पिछिडियको बर्गलाई समेत बढि बजेट हुन पर्ने हो

अनुभूति हुन पर्ने हो तर आज यो बजेट पनि छैन त्यो अनुभूति पनि छैन त्यो शान पनि छैन र त्यो अहिले बिडम्बना हो र हामी डाउट पनि गर्न चाहान्छौ कहि कतै यो संघियता यस्तै एउटा निकाय मतलब पैसा खर्च गर्ने सामान्य एउटा निकाय बनायर मात्रै यलाई बिगठन गर्ने तिर लैजाने खेलहरु सोचहरु प्रबृतिहरुले पनि काम गरिराखेको छ कि त्यो मलाई शंका रहेको छ मेरो ब्यक्तिगत हिसाबले फेरि पनि भन्न चाहान्छु सहानुभृति हुनुपर्थ्यो त्यो छैन आदरणीय सभामुख महोदय पहिला पनि ३ वटा बजेट ल्यायो र यो चौ थौ बजेट छोटो रुपमा भन्नुपर्दा फेरि बिकास निर्माणको हिसाबले प्रदेश सरकारले केहि कामहरु गरेको छ जिल्ला गौरवका योजनाहरु शिक्षाको क्षेत्रमा प्राविधिक धारका बिद्यालयहरु स्थापना गरेको छ यो सवालहरु पर्यटन क्षेत्रकै बिकास गर्ने सवालहरु यावत कुराहरु हाम्रो प्रदेशमा हाम्रो जिल्लामा धेरै कालो पत्रे सडकहरु लगायतका यावत कुराहरु पुर्वाधारको बिकास भयको छ तर हाम्रो सरकारले र हामीले नसकेको कुरा अलिकति यहाँका नीजि क्षेत्रका लगानी कर्ताहरु र सरकारको मिलो महत्व केहि मतलव आयमुलक मान्छेलाई स्वाबिलम्बि बन्ने खालका वा मान्छेलाई रोजगार सँग जोड्ने यावत कामहरु गर्न हामीले सकिरहेका छैनौ हामीले सरकारको समिक्षा गर्दा खेरि ९ वटै जिल्लामा एउटामात्र पर्यटन क्षेत्रको बिकास गरेको भय ३ बर्षको बजेटमा त्यो अहिले प्रदेस सरकारले बनायको हो भनेर छाति ठोकेर भन्न सक्ने अवस्था हुने थियो र हाइबे को सवालमा सुदुरपश्चिम भरि नै एउटा मात्रै पनि बनामन सकेको भय पनि अहिले एउटा प्रदेश सरकारले बनायको हो भन्न सजिलो हुने थियो र कृषि क्षेत्रमा कैलाली र कञ्चनपुरमा कृषिको बढि सम्भावना भयको क्षेत्र धेरै माननीयहरुले राख्नु भयो मलखाद को कति खाचो रहेको छ ज्यान गुमानउन पर्ने अवस्था रहेको छ मलखादको डिपो राख्न त्यसको कम्पनी खोलेर त्यसको उत्पादन गर्न नसकेपनि केहि कुराहरुमा हामी अगाडि बढ्न सकेको भय जनतालाई राहत हुने थियो त्यसैले हाम्रा जनतालाई रोजगारी मुलक सँग जोड्ने स्वालम्बि बन्ने कुराहरु सँग जोड्ने कुराहरुमा हाम्रा केहि कमजोरी रहेका छन सरकार को समिक्षा गर्दा त्यसैले जो आज यो प्रस्तुत भयको बजेटका उद्देश्यहरु धेरै राम्रो रहेको छ आखिर मन्त्री ज्युले धेरै मिहेनत गरेर त ल्याउनु भयको नि त्यलाई पुरा गर्ने व्यवस्थित गर्ने अझै समृद गर्ने त सदनमा राख्नु भयको छ हामी सबैको छलफलबाट त्यो समृद होला प्रदेश सरकारले त्यो खालको मनशाय बनामला बजेट बनामला बनामन पर्छ तर मिहेनत गरेर ल्याउनु भएको छ म स्वागत गर्न चाहन्छू तर जसरि संघियताको कुरा जोड्न चाहान्छु महिलालाई हामीले राजनीतिक हिसाबले ३३% सहभागी गरायका छौ सवै क्षेत्रमा र बजेटको क्षेत्रमा यदि हाम्रो साच्चिकै मतलब अन्तर आत्माले समाबेशितालाई आत्माशात गरेका हौ भने समाजलाई त्यो खालले समाजमा पछाडि परेको समुदायलाई त्यो खालले बिकास गरेर लैजान चाहेका हौ भने त बजेटमा पनि त्यो खालको अर्थ पुर्ण तरिकाको महिलाहरु मैत्रि हुनपर्छं जस्तो महिलाहरुको आर्थिक अवस्था खासगरि महिलाहरुको आवश्यकता भनेको नै आर्थिक अवस्था कसरि उकास्ने आर्थिक सँग क सरि जोड्ने ग्रामीङ क्षेत्रमा बसेका ति एकदम तल्लो स्तरका चेतना अलि कम भयका महिलाहरुलाई आयआर्जन सँग कसरि जोड्ने भन्ने सवालमा प्रदेस सरकारले बिशेस ध्यान दिन जरुरि रहेको छ महिला कर्जा महिला ऋण तयो ब्यवस्था हामी गर्न सक्छौ कि सक्दैनौ महिलाहरुलाई छुट्टै मतलव महिलाले

मात्र पाउने अनुदान को व्यवस्था हामी गर्न सक्छौ कि सक्दैनौ त्यसै हिसावले दलितलाई त्यसै हिसावले पिछडियका बर्गलाई त्यसैले प्रदेश सरकारले आफु सँग भयको सिमित बजेटलाई एउटा धारणा सैद्धान्तिक हिसावले हामी त्यो बर्ग समुदायलाई लक्षि त गर्न सक्छौ कि सक्दैनौ बजेट भित्र बिशेस तरिकाले पार्न सक्छौ कि सक्दैनौ यो सैद्धान्तिक कुरा हो र हामीले जति सेद्धान्तिक कुराहरु राखे पनि आखिरमा मेन भनेको परिणाम हो त्यो व्यवहारमा हामी परीणाममा देखाउन सक्छौ कि सक्दैनौ हाम्रो च्यालेन्ज हो चुनौति हो त्यसैले आदरणीय सभामुख महोदय म प्रदेश सरकारलाई के भन्न चाहान्छु भने डिष्टर्बको बिच बाट मैले यहाँ प्रदेश सरकारको मात्र कुरा गरेको होइन सिङ्गो व्यवस्थाको कुरा सँघ देखि प्रदेश देखि स्थानीय तह सम्म जो हामीले ३ तहको कुरा गर्यौ तिनलाई लागु गर्ने कार्यान्वयन गर्ने सवालमा हामी तल्लिन भयर एक अर्कासँग समन्वय गरेर सहकार्य गरेर साच्चिकै अन्तर आत्माले लाग्यौ कि लागेनौ यसमा कमि रहेको छ अभाव छ त्यसो भयको हुदा खेरि म फेरि पनि अनुरोध गर्न चाहन्छु अब आउने बजेट धेरै माननीयहरुले राखु भयो एउटा बजेट नपायर ५ बर्ष जाने भयो रे यस्तो हुन हुदैन सबैका लागि सरकार बराबर सबैका लागि बजेट बराबर जनताबाट मत ल्यायर बिकास गरौला जनतालाई सुख सुविधा सुशासन दिउला भनेर लागिराखेका छन यसमा ध्यान जावस र यशमा छलफलवाट यसका यि उद्देश्यहरु राखियका छन सेद्धान्तिक हिसावले र कुरा राखियका छन बजेट बनामदा खेरि दलित मैत्री महिला मैत्री सबै सांसदहरुले जनतामा जाने खालको एउटा सहजता बन्ने खालको बजेट बनोस यहि म शुभकामना दिन चाहान्छु र फेरि पनि प्रदेश सरकारलाई र मानीय मन्त्रीलाई पनि धन्यवाद दिन चाहान्छु र पुर्ब हाम्रो प्रदेश प्रमुख मोहन राज मल्ल ज्यको मृत्यु भयो उहालाई हार्दिक श्रद्धासुमन तथा समवेदना ब्यक्त गर्दै बिदा हुन्छु धन्यवाद ।

माननीय सदस्यहरु,

आ.व.२०७८।०७९ को पूर्व बजेट छलफलका लागि तयारी दस्तावेज माथि छलफल गर्न निर्धारण गरिएको आजको समय यही समाप्त हुन्छ ।

माननीय सदस्यहरु,

आर्थिक मामिला मन्त्री माननीय प्रकाश बहादुर शाहद्वारा प्रस्तुत गरिएको पूर्व बजेट छलफलका लागि तयारी दस्तावेज माथिको बाँकी छलफल मिति २०७८ साल जेष्ठ २५ गते मंगलबार बिहान ९:०० बजे देखि हुने भएकोले उक्त समय सम्मको लागि बैठक स्थगित भएको घोषणा गर्दछु ।